Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[...]ний 1921 оной [...]бриин 21-hээ гарана | № 207 (14318) | 1976 оной сентябриин 3, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ АЛМА-АТА ОШОХОЁО МОРДОБО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөндэ хабаадахын тула Алма-Ата ошохоёо сентябриин 2-то Москвагаа мордоо.

Нүхэр Л. И. Брежневые нүхэд Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Ф. Д. Устинов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд К. В. Русаков, Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар А. И. Блатов, В. А. Голиков аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Г. Э. Цуканов, Л. М. Замятин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат А. М. Александров, КПСС-эй ЦК-гай хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо Ю. В. Седых гэгшэд Л. И. Брежневтэй хамта ошолсоо.

(ТАСС).

Минии табан жэл — минии арга боломжо

МАЛАЙ ТАРГАН—ТЭЖЭЭЛҺЭЭ...

[...] табан жэлэй туршада хэ[...] хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхын[...] урда тээ үнгэрэгшэ үеын за[...] дүнгүүд тушаа тобшохоноор [...] hанаатайб. Ниитын мал[...]да хүдэлжэ эхилhээрнь гуша [...] жэл болошобо. Энэ үе соо [...] адуулагшаар, паалишанаар, [...]шанаар хүдэлэгдөө. Һүүлэй [...] жэлэй туршада тугалшанаар [...]лажа гарааб. Яhала hайн [...]үүдтэй ябагдаа. Жэшээлэн хэ[...] 1974 ондо 60 тугал харуу[...] hэм. Толгой бүхэнэйнь шэг[...] түхэреэн жэлэй үдэр бүри [...] граммаар нэмээгдэhэн юм. [...] оной дүнгүүдээр аймагай ту[...]даi дундаhаа чемпионой нэ[...]солодо хүртэгдөө, СССР-эй [...] ажахын туйлалтануудай [...]авкын бронзо медаляар, тран[...]раар шагнагдааб. Мүн «1974 [...] социалис мүрысөөндэ эрхим[...] «Юhэдэхи табан жэлэй [...]к» гэhэн тэмдэгүүдтэйб.

[...]бадахи табан жэлдэ бидэнэй, [...]дай урда айхабтар ехэ зо[...]нууд табигданхай. Адууhа [...] тоо толгойе түргөөр олошо[...]ма, ашаг шэмыень эрид дээ[...]үлхэ эрилтэ табигдана. Тии[...], Эхэ ороноймнай хүн зоной [...] байдал бүри hайжаржа, [...] дэлгэр болохо гэжэ ойлгог[...]

Эдэ бүгэдэ тухай совхозой[...] хүтэлбэрилэгшэд, агитатор[...] бидэнэртэ оло дахин хөөрэ[...] hайса ойлгуулhан байна. Урлаа [...]гдаhан зорилгоёо ойлгоод бэй[...] шадаал hа[...] hайнаар хүдэл[...] ниитын адууhа малай хүгжэл[...] хубитаяа оруулалсаха хүсэл [...]

[...]анай совхоз мяхалиг үүлтэртэ [...] үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй [...] Энэ хэрэгтэ нилээд hайн ам[...]лтанууд туйлагдаа. Һүүлэй жэл[...]үдтэ хальмаг үүлтэрэй эмэ бу[...]үдые, бухануудые ондоо колхоз, [...]хозуудhаа худалдан абажа, түл[...]дэг болообди. Тиимэ малай [...] толгой нилээд олошороо. 1975 [...] намар Яруунын аймагай [...]нгын совхозhоо 100 толгой [...] бүрүү манай ажахы худалда[...] абаhан юм. Тэдэнние тусхай [...]ртэ болгоод, намда даалгаhан [...]аа. Ринчин-Доржо нүхэртэйгөө [...]уhалнабди.

Манай гүүртэ саашадаа үүлтэр[...] ферма болгогдохо түсэбтэй юм. [...] малаа онсо hайнаар ха[...]алха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй бо[...]доно Бидэнэй ажалда совхо[...]й хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ехэ анхарал хандуулна, туhална, зүбшөөл заабари үгэнэ. Мэргэжэлтэдэй хэлэhэнние заатагүй дүүргэхын түлөө бүхы шадалаараа оролдонобди.

Малай үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ тон хүндэ эрхэ байдалда үнгэрөө. Үбhэн дуталдаа, талха тарянай зүйл урданайхиhаа багаар үгтэhэн байна. Эндэл малшадай мэргэжэл, шадабариин ёhотой шалгалта болоо бшуу. Тиимэhээ буруудаа hайнаар бэлшээхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулhан байгаабди. Манай гүүртын үбэлжөөн бэлшээри hайнтай газарта байhан юм. Буруун бүхэндэ үдэртэ 200 грамм талха тарянай зүйл үгтэдэг байгаа. Энэмнай үүлтэртэ малда багашаг гээшэ ааб даа. Тэрэнние hалхинда үлеэлгэжэ, миинтэ hалгаахагүй хэрэгтэй болоно бшуу. Тиимэhээ энэ үнэтэй сэнтэй тэжээлээ уhанда холижо, буруудтаа үгэдэг байгаабди. Эдэ бүгэдын ашаар үбэлжэлгые дабажа гарагдаа, малнай тобир тарганаар хүхэ ногоон дээрэ гараа hэн. Нэгэл буруун үбшөөр гарзалhан байна.

Мүнөө зунай тунга ногоотой бэлшээридэ гаранхайбди. Манай аймагай СССР-эй 50 жэлэй оин нэрэмжэтэ совхозой малшад энэ зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ 1000 граммаар нэмээхэ гэhэн үүсхэл гаргажа, тэдэнэй жэшээгээр республика доторнай социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Бидэнэр хүршэнэрэйнгөө үүсхэлые хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, энэ мүрысөөндэ оролсоо hэмди. Би нүхэртэйгөө арга шадалаа хаража үзөөд, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1050 граммаар нэмээхэ гэжэ шиидэhэн байгаабди. Түсэбнай үдэрэй 900 грамм байhан юм.

Иимэ уялга абаад байхадаа, бүхы шадалаа гаргажа хүдэлхэ гэлсээ hэмди. Мүнөө Урда-Голдо зуhажа байнабди. Бэлшээриин газар тушаа ямаршье гомдол байхагүй. Ногоониинь шэмэ hайнтай. Эндэшье, тэндэшье хадын горходой уhанай шааяса урдахань дуулдаха. Богонёор хэлэхэдэ, бэеэ гамнангүй, малаа шадажал бэлшээхэ хэрэгтэй.

Үглөөнэй 5 часта малаа бэлшээридэ гаргаад, үдэшын 9—10 час болотор адуулнабди. Бэлшээриимнай газар ехэ юм. Тиимэhээ тэрэнээ гурбан участок болгожо хубаарилааб. 7—7 хоногоор бэлшээнэбди. Мал ингэжэ бэлшээхэдэ, hайнаар эдеэлдэг байна. хоёрдохёор, 14—15 хоногой туршада бэлшээриин нэгэ участогай ногоон hэргэжэ, нилээд ургаhан байдаг. Гол горход элбэг гээд hанаа амар ябалтагүй, үдэртөө 3—4 дахин малаа заатагүй уhалнабди. Тэжээлэй дабhан малай дуран соо үгтэнэ.

Совхозой зоотехнигүүд, ветеринарна врачнар хирэ-хирэ болоод ерэжэ, малыемнай шалгажа харана, бидэндэ зүбшөөл үгэнэ. Һара бүри шалгалтын шэгнэлгэ хэгдэнэ. Зунай эхин июнь hарада хашараг бүхэнэй шэгнүүр үдэртөө 1029 граммаар нэмэhэн байгаа. Июльдэ бүри дээгүүр — 1041 грамм гэжэ тодорхойлогдоо. Энэмнай муу бэшэ гэжэ hанагдана. Август hарада бүри дээгүүр байха гээд багсаанабди. Юундэб гэхэдэ, зунай ааяма халуун үнгэржэ, hэбшээтэй үе болоо. Энэл үедэ мал hайнаар бэлшэдэг, таргалдаг гэжэ олон жэлэй дүршэл дээрэhээ ойлгогдоhон байна. Мэргэжэлтэдшье тиигэжэ хэлэдэг. Юрэдөө августын үдэр бүри үхэрэй шэгнүүр 1150—1200 граммаар нэмээгдэhэн байха. Үглөө-мүнөө малнай шэгнэгдэхэ юм. Юрэдөө абаhан уялгаяа дүүргэхэ байhандаа найданабди.

Гүүртэмнай саашадаа үүлтэртэ фермэ болохо юм гэжэ хэлэгдээ hэн. Хашарагууднай энэ зундаа ороондо орохо ёhотой.

Үшөө нэгэ юумэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Манай совхоз сабшалангай газар багатай юм. Ургасыень дээшэлүүлхэ талаар нилээд юумэн хэгдэнэ. Теэд үшөө hанаhанда хүрэгдэнэгүй. Мүнөө шэбхээ гол түлэб буусаяа тонруулаад гаргадаг заншалтайбди. Тэндэ ногооной ургаса hайн байдаг. Буусаhаа 4—5 километрэй зайда ошоходо, ургасань тад ондоо—холо бага байха. Энэмнай шэбхэ гаргагдаагүйhөө болоно ха юм. Саашадаа шэбхээ холын сабшаланда гаргахые оролдохо ёhотойбди. Мүн совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда анхарха зэргэтэй.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэбди.

С. ДАМДИНОВА.
Далахайн совхозой малшан.
Захааминай аймаг.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙ, СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР Б. В. ВОЛЫНОВЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР, «АЛТАН ОДОН» ГЭЖЭ ХОЁРДОХИ МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

«Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станцяар, «Союз-21» гэжэ транспортна онгосоор удаан саг соо амжалтатайгаар ниидэhэнэйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатар габьяа гаргаhанайнь түлөө Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт нүхэр **Волынов** Борис Валентиновичые **Ленинэй** орденоор, **«Алтан одон»** гэжэ хоёрдохи медаляар шагнаха.

Советскэ Союзай Герой нүхэр Б. В. Волыновой баатаршалгын хүндэлэлдэ зорюулжа, Геройн түрэhэн нютагтань бронзо бюст табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной сентябриин 1.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР В. М. ЖОЛОБОВТО СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

«Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станцяар, «Союз-21» гэжэ транспортна онгосоор удаан саг соо амжалтатайгаар ниидэhэнэйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатар габьяа гаргаhанайнь түлөө летчик-космонавт нүхэр **Жолобов** Виталий Михайловичта **Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ **олгохо, Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** гэжэ медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной сентябриин 1.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. М. ЖОЛОБОВТО «СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ГЭҺЭН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

«Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станцяар, «Союз-21» гэжэ транспортна онгосоор замбуулинда ниидэhэнэйнь түлөө нүхэр **Жолобов** Виталий Михайловичта **«СССР-эй летчик-космонавт»** гэhэн нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной сентябриин 1

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. В. ЗАИКИНАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна органуудта олон жэл соо эдэбхитэйгээр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhатай болоhонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша нүхэр **Заикина** Валентина Васильевнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1976 оной августын 16.

НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГАДА— ТҮРГЭН ЭРШЭ, ЭРХИМ ШАНАР

ОРЕНБУРГЫН ТАРЯАШАД ХАБАР ХАХАЛАГДАҺАН 4,9 МИЛЛИОН ГЕКТАР ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ НАМАРАЙ ПААР ОКТЯБРИИН 10 БОЛОТОР ХАХАЛХА ГЭЖЭ ШИИДЭЭ

Оренбургын таряашад КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудаа дүүргэхэ — Эхэ орондоо 5 миллион тонно таряа худалдаха гэжэ шиидэнхэй.

Сентябрь hарада тарялан дээрэ халуун хүдэлмэриин хаhа оронхон: бүхы хүдэлмэри шухала, хойшолуулагдашагүй байна. Тэдэнэй нэгэниинь юуб гэхэдэ, таряа хуряалгын дүүрэнтэжэ байхын, намарай тарилгын, тэжээл бэлэдхэлгын хажуугаар — намарай паар хахалагдана. Дүй дүршэлhөө харахада, намарай эртын паар — лаб hайн ургаса абаха арга нүхэсэл болоно.

Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ ороохо таряа улам ехээр ургуулан абаха үндэhэ hуури болохо намарай паар түргэнөөр хахалха тон шухала зорилгонуудые Оренбургын хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, эрдэмтэдэй областной зүблөөн бүхы талаарнь зүбшэн хэлсэбэ. Газарай хүрьhые намартаа хаhа саг сооhь, эрхим шанартайгаар элдүүрилхэ гээшэ тон шухала зорилго, баян ургасын найдамтай эшэ нүхэсэл болоно гэжэ эндэ үгэ хэлэгшэд тусхайлан тэмдэглээ. Энээниие мүнөө жэлэй ургаса хуряалгын түрүүшын дүнгүүд гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, намарай эртын паарта хабар тарилга хэhэн гектар бүхэнhөө Бузулукска районой Суворовой нэрэмжэтэ колхоздо 23 центнер үлүүтэй эрхим таряан абтаhан байна. Ташлинска, Красногвардейскэ, Саракташска, Абдулинска ба бусад районуудай ажахынуудай тарилгынь бүхы талмай дээрэhээ ороохо тарянай баhал үндэр ургаса абтанхай.

Газараа намар хаhа саг сооhь, hайн шанартайгаар хахалхада, али тухан hайн байдагыень мэдэхэ тулада, хабар хахалагдаhан бүхы талмай дээрэ—4,9 миллион гектарта октябриин 10 болотор намарай паар хахалхэ гэжэ областиин таряашад шиидээ. Эдэнэй үгэнь тодо hоноробор эмхидхэгдэпэн хүдэлмэреэр бэелүүлэгдэнэ. Тарянай хожомдожо эдеэшээшье hаань, хуряалгын бүхы хүдэлмэри эмхидэлтэй hайнаар ябуулагдажа байна. Поли дээрэхи hолоомоной сомогдожо абтаhан дары тэндэ хахалалгын агрегадууд гаргагдана. Мүнөө 13,6 мянган трактор, тэрэ тоодо «Кировец» гэжэ түгэлдэр хүсэтэ 3,8 мянган трактор намарай паар хахална.

Техникээ үндэр бүтээсэтэйгөөр ашаглахын түлөө, намарай паар хахалжа байгаа машинануудые түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэхын түлөө социалис мүрысөөн областиин бүхы колхозууд, совхозуудта үргэнөөр дэлгэрээ. Агрегадуудые техническэ талаарнь ходо шалгаха, тэдэнние түлишээр хангаха хүдэлмэри поли дээрэнь хэгдэнэ. Саракташска районой Ждановай нэрэмжэтэ колхозой суута механизатор. Социалис Ажалай Герой К. П. Кравецэй дүй дүршэл хаа хаанагүй хэрэглэгдэнэ. Энэ механизатор «К-700» трактораар сугтаа хүдэлмэрилдэг хүнтэй халаанайнгаа даабарииг 140 процент дүүргэнэ, газараа эрхим шанартайгаар хахална. Энэ эрхэм гой дэргэдэ районой түрүү дүй дүршэлэй hургуули дэмы нээгдээгүй байха.

Нютагайнгаа суута механизаторай онол аргануудые областиин олон механизаторнууд хэрэглэдэг болонхой. Мүрысөөнэй үргэн дэлисэ, механизаторнуудай үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллаха, hайнаар амарха аятай эрхэ байдал намарай паар түргэнөөр, hайн шанартайгаар хахалха ябадалда туhа дүхэм болоно. Сентябриин эхеэр областиин ажахынуудта 1,1 миллион гектар намарай паар хахалагданхай байба. Бузулукска, Илекскэ, Курманаевска, Алексеевскэ, Оренбургын районуудай механизаторнууд ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ намарай паар хахалха түсэбөө сентябриин 20 болотор сүм дүүргэхэ уялга абаа.

Намарай поли дээрэхи хүдэлмэриин шанар хангаха асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Һалхинда үлеэгдэн хатадаг участогуудай хүрьhэн шаблаагүн плугуудаар элдүүрилэгдэнэ.

(ТАСС).

[Ре]спубликын аймагуудта үбhэ тэжээл, ногооной гурил [бэ]лэдхэлгын, сенаж, силос даралгын ябаса тухай

1976 оной августын 30-най мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Үбhэн: сабшагдаhаниинь	Үбhэн: hүрилэгдэhэниинь	Сенаж	Силос	Ногооной гурил
Баргажанай	68	51	84	92	41
[Ба]унтын	35	17	—	—	—
Бэшүүрэн	69	53	147	67	82
Зэдын	47	36	43	71	63
Яруунын	49	17	37	95	61
[...]гарайн	75	45	124	89	42
[Заха]аминай	95	78	117	109	40
[Ка]банскын	80	71	31	111	82
[Хэ]жэнгын	73	40	138	79	52
Хурамхаанай	60	40	51	49	63
Хяагтын	63	71	30	83	53
Мухар-Шэбэрэй	56	47	170	83	86
А[х]ын	41	34	—		—
[При]байкалиин	54	38	127	64	92
[Х]ойто-Байгалай	59	34	—	127	—
[Сэ]лэнгын	54	34	86	69	54
[Түн]хэнэй	78	53	80	83	93
[Ул]аан-Үдын	61	35	176	95	80
[Хо]риин	68	40	3,2 дахин	159	46
[illegible]	62	44	108	84	71

[Ре]спубликымнай колхоз[...] [...]уд үнгэрhэн үедэ [...] адууhа малда [...]687 центнер үбhэ т[...] бэлэдхэжэ, хараалhан [...] 44 процент болгобо.

Үнгэрhэн арбан хоногой туршада Захааминай, Кабанскын, Хяагтын аймагуудай ажахынууд энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ илангаяа эмхитэйгээр ябуулжа шадаhан байна. Жэшээнь, Захааминай колхоз, совхозууд түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ниитынгээ малда 237 мянган центнер үбhэ бэлэдхэхэ байбал, hаянай нарата үдэрнүүдтэ эршэтэйгээр ажаллаhанай ашаар 183.730 центнер үбhэ бэлэдхэжэ, түсэбэйнгөө 78 процентые дүүргэжэ шадаад байна.

Дун сагаан хонин hүрэгөөр баян гэжэ суурхадаг Сэлэнгын, Зэдын аймагууд тус бүридөө 122.228—162.760 центнер үбhэтэй болоо гэхэ гү, али түсэбөө 34 — 36 процент дүүргээ. Ниитынгээ адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха хүдэлмэри Яруунын аймагта даншьеhаа хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Байгша ондо аймагай ажахынууд 475 мянган центнер бэлэдхэжэ абаха даабаритай байбал, энээнээ арай гэжэ 81.774 центнертэ хүргэбэ. Аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энээн дээрэhээ зүб тобшолол хэжэ үбhэ хуряалгада хүдэлжэ байhан бригада, звено бүхэнэй ажалые hайжаруулхын тула зохихо хэмжээ ябуулгануудые дары абахаар болоо гээд hанагдана. Хэжэнгын, Хурамхаанай, Хориин ажахынууд энэ талаар мүнлэ ехэ гээгдэлтэй ябана байнхай. Эндэ хэлэгдэhэн аймагууд сентябрь hарын гарабашье, малайнгаа тэжээлэй 40 процентые бэлэдхэжэ абанхай.

Сабшалга hүрилэлгэ хоёроо жэгдэ ябуулха, энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ табигдаhан техникые аша үрэтэйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр аша лаха хэрэгтэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа табиха зэргэтэй.

Энэ жэлэй үбhэ хуряалга сагай уларилай бэрхэшээлтэ байдалда үнгэржэ байна. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, сенаж, силос дараха хүдэлмэриие хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхитэйгээр ябуулхын тула республикымнай ажахынууд оролдоо. Августын 30-най байдалаар республика сенаж дараха түсэбөө 108, силос—84 процент дүүргэбэ. Республикын 8 аймаг сенаж дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Жэшээнь, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагууд 45.000—69.000 центнер сенаж дараха түсэбөө тус бүридөө 147—170 процент дүүргэжэ шадаа гэхэ гү, али 66.030 117.180 центнертэ хүргөө. Улаан-Үдын, Хориин аймагууд энэ талаар нилээд урагшатай ябана. Захааминай, Кабанскын аймагууд нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, hураггүй ехэ силос даража, хараалhан түсэбөө тус бүридөө 9—11 процентээр үлүүлээ.

Республикын ажахынууд 150 мянган центнер ногооной витамин ехэтэй гурил татаха байбал, энээнээ 106.675 центнертэ хүргөөд байна. АВМ түхэлэй агрегадуудай ажалые hайнаар ябуулhан 5 аймаг хараалhан даабаряа дүүргэхэ болонхой. Тус бүридөө 16.323—18.852 центнер шэмэтэй тэжээлтэй болоhон Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудые эндэ онсо тэмдэглэмээр.

Ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие урагшатайгаар дүүргэхын тула ажаллажа байhан бригада, звенонуудай харюусалгые, ажалайнь бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа табихаhаа гадна, тэдэнэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туhаламжа хүргэхэ зэргэтэй.

[Бур]АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ц. Д. ГЫРЫЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет ба ажахын органуудта эдэбхитэйгээр [ажал]лаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhатай болоhонтойнь [дашар]амдуулан, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таhагай [инс]пектор нүхэр **Гырылов** Цырен Доржиевичые Буряа[дай] АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэ[лэй] грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Г. ГАЛУШЕВСКАЯ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

[Улаа]н-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
[1]976 оной сентябриин 1.

КУКУРУЗЫН ПЛАНТАЦИ ДЭЭРЭ

Ехэ-Хүдэриин урда арhаа буужа ябахадамнай боориниень зүбшан баруун тээшээ Сүхэ голой эрье тээшэ нэмжыhэн талмай харагдана. Тэндэ кукурузатай холигдожо таригдаhан наран сэсэг hэбшээ hалхинда гунхажа, шара малгайнуудаараа далбажа байhан хэбэртэй.

— Энэ манай колхозой нэгэдэхи бригадын силосэй ургамалай плантаци гээшэ. 240 гектар юм. Бүхы колхоздомнай 500 гектар таригданхай. Ургаса бараг гараа hэн. Гектарай 200—300 центнер лаб байха hэн. Теэд хюруу унажа, ехэ гай татаба. Кукуруза шаралжа, хамаг набша ногоогоо гээжэ байна, — гээд бригадир Иван Михайлович Колодин хөөрэнэ.

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалгын онсо шэнжэтэй, харюусалгатай байhыень энэ поли дээрэ хүдэлжэ байhан механизаторнуудай ажал тайлбарилжа үгэнэ. Эндэхи гурбан комбайнер 10 үдэр соо 230 гектар кукуруза хуряажа дүүргээ гэхэ гү, али нормоёо 2 дахин шахуу үлүүлээ. Тиигэжэ мүрысэдэг хоёрдохи бригадын комбайнернуудаа ахижа ябана. Үлэhэн hүүлшын гектарнууд үглөө мүнөө хуряагдажа дүүргэгдэхэнь.

Комбайнер А. Н. Хлудневай хэлээшээр, колхозой механизатор бүхэн ургаса ехээр абахын түлөө бүхы хүсэеэ оролдоо. Жэшээнь, комбайнер нүхэр Хлуднев В. Н. Леонов нүхэртэйгөө партиин съездын түрүүшын үдэрhөө машина техникээ бэлдэжэ эхилhэн, хайшан гэжэ ашаглахаяа, ямар арга хэрэглэхээ бодомжолhон байна. Энээнэйнь аша үрэ мүнөө харагдана. 3 комбайнер, 5 шофер нэгэ бүлэг боложо, дурсагдаhан кукурузын талмайе хуряажа эхилээ hэн.

— Иимэ нэлэнхы үргэн талмай дээрэ олон комбайн нэгэ доро табихада, эбдэрхэ, зогсохоньшье үсөөн, эбдэрхээ hанаа hаань, хамтынгаа хүсөөр өөhэдөө заhаад орхихо аргатайбди, — гэжэ дүршэл ехэтэй гурбадахи комбайнер В. Д. Евдокимов хөөрэнэ.

Манай хажуудань байhаар байтар кукурузын талмайн hүүлшын гектарнуудай ургаса сабшагдажа, автомашинанууд дээрэ ашагдаад, силос хэдэг траншей тээшэ ябуулагдана. Машинанууд хойно хойноhоо hубарилдана. Халуун хаhын үнгэрхэ тума малай тэжээл бэлэдхэлгын ябаса бүри хурдан болоно, гээд бригадир хэлээ hэн.

Энэл бригадын полевой стан ерэхэдэмнай, В. И. Игумновай звено «АВМ» машинаар ногооной гурил таталжа, ехэл тухагүй байба. Түрүүшын үдэрнүүдтэ, үбhэнэй элбэгээр абтажа байхада, машина хоёр халаанда хүдэлөө. Тиигэжэ 70 тонно үбhэнэй гурил татагдаад байна. Энэ хүдэлмэри бүри түргэдхэхын тула оролдонод. Хүн зон, машина техникэ элсүүлэгдэнэ. Зүгөөр үшөөл эрид хэмжээнүүд абтаха ёhотой гэжэ hанагдана. Ушарынь гэхэдэ, малай тэжээл үшөөл багаар бэлэдхэгдээ, тиигээдшье таряа хуряалга эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой нэгэдэхи бригадын механизаторнууд hүүлшын гектарай ургаса хуряажа байна.

М. НИМАЕВАЙ фототекст.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: КОММУНИСТ БА ТЭРЭНЭЙ УЯЛГА

ЕХЭ ХАРЮУСАЛГАТАЙ БАЙҺАНАА МЭДЭРХЭ

Манай барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын партийна суглаан тээмэндэ болоо һэн. Энэ суглаанда коммунистнуудһаа гадна, партийнабэшэ хүнүүд прораб, мастер болон бригадирнууд уригдаһан байгаа. Ажалай эмхидхэл һайжаруулха, журам бэхижүүлхэ тухай асуудал тэндэ зүбшэгдэбэ. Эндэ сэхэ шууд, үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн дэлгэржэ, хүдэлмэри тухай, коллективэй ажалай жураман мүнөө үеын байдал тухай нилээд зүбшэһэн байнабди.

Тиихэдээ коммунист бүхэн дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха, ажалай жэшээ харуулха, үндэр нэрэ зэргэдээ хүрэмөөр хүдэлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа. Гэхэ зуура манай поездын диилэнхи олон коммунистнууд ажалдаа коммунис ёһоор хандалгын жэшээ харуулна, хамтын хэрэгэй түлөө ехэ харюусалгатай байһанаа ойлгоно гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Коммунистнууд Александр Петрович Ерёменко, Александр [illegible]ович Рябков, Александр [illegible]укьянович Мудров, Иван Петрович Романов гэгшэдэй толгойлдог барилгашадай бригаданууд поездын бүхы коллектив соо эгээл һайнаар хүдэлдэг юм. Тэдэнэр эмхидхэгдэһэн сагһаа эхилээд, хоорондоо мүрысэн ажалладаг коллективүүд гээшэ. Социалис мүрысөөнэй һая согсолһон дүнгэй ёһоор А. П. Ерёменкын даадаг комсомол-залуушуулай бригада эрхимлээ һэн. Энэ бригада Северобайкальск посёлогтохи больницын комплексын гэрнүүдые Барилгашадай үдэрые һайндэрлэхын урдахануур бодхоожо дүүргээ. Мүнөө доторхинь хүсэндөө оруулагдажа, элдэб түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байна.

Барилгашадай эдэл бригаданууд манай поездын бүтээдэг эгээл харюусалгатай хүдэлмэри хэнэ. Угаа хүндэ хүшэр байдалда ажаллабашье, 1975 оной намар, түрүүшын үбэлэй хаһын эхилхын урда тээ үрдижэ, Байгал-Амарай түмэр зам барилсахаяа ерэгшэдые байрын дулаан гэрнүүдээр хангажа шадаа бшуу. Майхан соогуур байрлаһан хүнүүд али зэргээр баясаа гээшэб.

Нүхэр Рябковой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд угаа габшагайгаар ажаллажа, богонихон саг соо тус тустаа 60 хүнэй байха хамтын хоёр байшан бодхоогоо. Иигэжэ поездын партийна организациин даалгаһан харюусалгатай барилгые коммунист Рябковой бригада болзорһоонь урид ашаглалгада тушаагаа бшуу. Александр Ивановичай өөрынь габшагай ажал, хүтэлбэрилхы шадабари үндэр сэгнэлтэ абаһан байна. Нүхэр Рябков Ленинскэ комсомолой шангай лауреат гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Манай барилга-хабсаралгын поезд байгуулагдаһаар жэл хахад болобо. Энэмнай богонихон лэ хугасаа гээшэ ааб даа. Гэбэшье ойроо хүртөөгүй, хүнэй хүлөө табялгүй гэхээр нэлэнхы хүбшэ тайга соо мүндэлһэн манай поезд нилээд бэхижээ, түрүү коллективүүдэй зэргэдэ жагсана. Энэ жагсаалые манай коммунистнууд толгойлно гэжэ хэлэхэдээ, өөһэдыгөө үлүү ехээр магтанабди гэжэ огто һананагүйб.

Энээхэн жэл хахадай туршада гурба мянга гаран хүн зонтой хүдэлмэришэдэй посёлок хооһон газарта, гүн тайга соо мүндэлөөд байна. Бидэ ганса байрын юрын гэрнүүдые барина бэшэбди. Энэ үедэ УРС-ын гол бааза, гурбан магазин, 150 хүнэй нэгэ доро эдеэлхэ столово; клуб, һургуулиин байшан, үхибүүдэй саад, больницын комплекс, банно-прачечна комбинат, хилээмэнэй пекарни бодхоогообди. Эдэ бүгэдэн нэгэ газарһаа дулаан элшэ абадаг юм.

Гэхэтэй хамта Северобайкальск посёлок байгуулгада «ЛенинградБАМстрой» трестын, тоннельнэ 12-дохи отрядай, 52-дохи мостоотрядай коллективүүд хабаадалсажа байдаг. Зүгөөр социальнокультурна, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгада хабаатай бүхы барилганууд манай поездын коллективэй хүсөөр бодхоогдоо гэжэ онсолон тэмдэглэхэ байнаб. Энээнтэй хамта бидэ автомобильна харгы, Курлы хушуунай, Байгалай портдохи причалнуудые барилсанабди, түмэр замай татагдаха газарые ургажа һууһан модонһоонь сэбэрлэлсэнэбди.

Иигэжэ бүтээһэн юумэеэ тоолоод, хамталаад байхада, үнгэрһэн жэл хахадай туршада нилээд ехэ хэмжээнэй ажал хүдэлмэриин хойно гараабди гэхэ байнабди. Гэхэ зуура БАМ хадаа тусгаар удха шанартай бүгэдэ арадай барилга ха юм даа. Һураг сууньшье мүн лэ тусгаар даа. Манда бүхы оромнай туһална. Мүнөө үе сагай хүсэ ехэтэ техникэ, шухаг хэрэгсэлнүүдые, хэрэгтэй бүхы юумэнүүдые энэ барилгада эльгээнэ.

Иигэжэ байхадань энэ барилгада ерэһэн хүнүүд, түбхын түрүүн коммунистнууд тон лэ харюусалгатайгаар, нэрэ солодоо хүрэмөөр ажаллаха байһанаа үнэн зүрхэнһөө мэдэрнэ. Тиимэһээ эндэ байгуулагдаһан партийна организаци түрүүшын үдэрһөө өөрынгөө гэшүүдые эгээл харюусалгатай, хүндэ хүшэр участогуудта тэндэхи ажал хэрэг эмхидхэлсэхэ даабаритайгаар эльгээхые оролдоһон байна. Жэшээнь, барилгые хюрөөдэмэл модоор хангадаг һалбариин хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэдэг байжа, һаад түбэг ушаруулдаг болоо һэн. Тиимэ байхадань партийна организаци коммунистнууд Н. А Агафонов В. П. Вахрушев хоёрые тэндэ зорюута ябуулһан байна. Теэд эдэ коммунистнууд партийна организацингаа найдабарие харюулжа шадаа. Тон шухала хамһабариин үйлэдбэри болохо энэ участок түргэн зуура нэгэ жэгдээр хүдэлдэг болоо жо эхилээ һэн.

Барилга-хабсаралгын поездын главна механигай таһаг һүүлэй үедэ хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулаа. Эндэ хүдэлдэг коммунистнуудые нэгэдүүлэн, партийна бүлэг байгуулаа һэмди. Имагтал эдэнэрэй эдэбхи хэшээлээр, оролдолгын хүсөөр эмхидхэлэй-техническэ хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ, элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүдэй заһабари түргөөр хэгдэдэг болоо Шанарыньшье эли бодо һайжарһан байха юм.

Коммунистнуудай дааһан хэрэгтээ улам харюусалгатайгаар хандадаг, дутуу дунданууды усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, һайн үрэ дүн туйладаг болоһон тухай иимэрхүү жэшээнүүдые манай организациин байдалһаа тэмдэглэхэ, дурдаха болоо һаа олон байха. Гэбэшье огто «нүгэлгүйбди» гэжэ хэлэхэ болоо һаа, баһа алдуутай болохо. Дааһан хэрэгтээ хайхарамжагүйгөөр хандадаг, журам һулатай байдалтай, дутагдалнуудтай эбсэшоод ябадаг коммунистнууд манай барилгашадай дунда ушардаг гээшэ.

Энэ бэшэгэйнгээ эхиндэ дурдаһан тэрэ суглаанай үедэ коммунист В. В. Боровиковой хүтэлбэрилдэг прорабска хоёрдохи участогай хүдэлмэри ехэ шүүмжэлэлдэ ороо һэн. Тэрэнэй дутагдал тушаа элидхэл сошье. зүбшэлгэдэ хабаадаһан хүнүүдэй үгэнүүд соошье яһала дурдагдаа бэлэй. Эндэ үйлэдбэриин журам, ажалай эмхидхэл һула байһан. Теэд хүтэлбэрилэгшын өөрынь һогтуухан ябахада. ажал хэрэг урагшатай байлтай аал. Энэмнай одоол ёһотоороо харюусалгагүй, эзэн буса ябадал болоно бшуу.

Тэрэл суглаан дээрэ өөрынгөө дааһан уялгата албанда хайхарамжагүйгөөр хандадаг, эдэбхи үүсхэлгүй, оролдосогүй зарим мастернууд нилээд зэмэлүүлээ һэн. Коллективэйнгээ дунда социалис мүрысөө ёһоор эмхидхэжэ шададаггүй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаггүй байхадань минии хараад, гайхаад ябалтай бэшэ ха юм даа. Хүтэлбэрилэгшэ хадаа ажал эмхидхэгшэ, хүмүүжүүлэгшэ гэһэн үүргэеэ хүсэд мэдэхэгүй, хамтын хэрэгэй түлөө ехэ харюусалгатайгаа ойлгоогүй байһанайнь хойшолон энэ болоно бшуу. Теэд мүнөө үе сагай агуу барилга дээрэ хүдэлжэ байгаад, иимэ ябаха гээшэ тон лэ таарамжагүй гэжэ һанагдана.

Саашадаа хэхэ юумэмнай барагдашагүй ехэ. Хойто жэлдэ бүтээхэ хүдэлмэриимнай хэмжээн нилээд ургахэ байна. Тиимэһээ партийна организациин, бүхы коммунистнуудай үмэнэ бүри орёо хүндэ хүшэр зорилгонууд шиидхэбэреэ хүлеэжэ байна. Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар хүсэндэнь хүргэхын түлөө бүхы хүсээ, шадабаряа элсүүлхэ, улам харюусалгатайгаар хүдэлхэ байһамнай элитэ. Энэ манай уялгата хэрэг.

В. ЦЫГАНОВ.
«Нижнеангарскстрой» трестын 575-дахи СМП-гэй партийна организациин секретарь.

Һаһаар залуушье һаа, ажалай амта үнии таниһан, даалгагдаһан хүдэлмэридөө эрилтэ ехэтэйгээр хандажа, олоной һайшаал магтаалда хүртэһэн залуу хүдэлмэришэд Ленинэй ордентэ ЛВРЗ-дэ олон юм. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ, мэргэжэлэй «нюусатай» танилсуулха хүдэлмэри һайнаар табигданхай ушарһаа эндэ ажалай залуу түрүүшүүл олон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аппаратна цехэй электрослесарь Алексей Гавридов. Тэрэ халаанайнгаа даабари саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Нинтын адуу малда тэжээл бэлдэлгын халуун хаһа түлэг дундаа. Энэ харюусалгата ажалда хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Жэшээнь. Сэлэндүүмын заһабарилгын-механическа завод шефтэ абаһан Сэлэнгын совхоздо тэжээл бэлэдхэлгэдэ техникээр, хүнүүдээр туһаламжа үзүүлнэ.

Түс завод жэл бүри үбһэ хуряалгада хабаадалсадаг хадаа ооһэдынгоо хүдөө ажахын техникэ түхеэрэһэн. Тэндэ тракторнууд, косилка, тармуурнууд, хажуур гэхэ мэтэ зэр зэмсэгүүд бии. Заводой хүдэлмэришэд долоон хүнһөө бүридэһэн звено эмхидхээд, өөһэдынгөө Ягаан гэжэ газарта оршодог Герасимовска участок дээрэ үбһэ хуряажа байна. Үнгэрһэн хабар заводойхид сабшалан дээрэ яһала ехэ наг шэбхэ тарааһан, шулуу шохойень сэбэрлэһэн, уһалууриин ажал хэһэн юм. Тиигэжэ үбһэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулагдаа.

Хүдэлмэришэдэй оньһожоруулагдаһан звеное Юрий Иванович Вторушин хүтэлбэрилнэ. Мүнөө энэ звеногой эбтэй эетэй гэшүүд шэмэтэй һайхан 300 центнер үбһэ бэлдэжэ даабаряа хахадлаа.

Ой модоной Үрмын участогай арбан нэгэн модошод Юрөөгэй сомоной Соведэй депутат Лубсан Нимаевич Намсараев түрүүтэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Намагай сабшалан дээрэ үсэд шангаар ажаллана. Модошодой звеногой мэдэлдэ «ДТ-75» маркын трактор, косилка, тармуурнууд бусад түхеэрэлгэнүүд бии. Тэдэнэр даалгагдаһан сабшалангайнгаа үбһэ ногоое шанартайгаар хуряана, 280 центнер үбһэ сомонхой, даабаряа хоёр дахин үлүүлхэ юм.

Модошод хура бороогой орохоод, гэртээ һуудаггүй, машина, техникэеэ заһадаг, сомоонуудаа хашаалха һургааг бэлдэдэг юм.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАР ҮРГЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталан абаһан «1976—1980 онуудта мелиоративна хүдэлмэри хэхэ түсэб ба шанаржуулагдаһан газарай ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолдо харюу болгон, «Бурводстрой» трестын Хурамхаанай нүүдэл колоннын коллектив социалис уялгануудые абаһан байна. Жэшээнь, тэдэнэр Гааргын совхозой газар дээрэ баригдажа байһан Түнгээнэй уһалууриин системые ноябриин 7 болотор барижа дүүргэхэ гэжэ абаһан уялга сооһь хэлэгдэнэ.

Түсэбэй ёһоор энэ хаалта, ханааб хоёр жэлэй туршада баригдаха ёһотой байгаа. Гэбэшье энэ колоннын коллектив жэлһээ богони саг соо хүдэлмэриеэ дүүргэхээр шиидэнхэй. Һанаһандаа хүрэхын тула механизаторнууд бүхы хүсэ шадалаа эршэдхэн ажаллаха болоно.

Түнгээнэй уһалууриин системын барилгануудта гүрэнэй табан зуу мянган түхэриг мүнгэн табигдаһан байна. Дэрээнэй ба Һахалиин уһалууриин системын барилгануудай һүүлээр энэ системэ Хурамхаанай аймаг соо эгээл томонь болохо юм. Бүхыдөө 50 километрһээ дээшэ утатай һубаг ханаабуудаар уһан табигдаха. Гааргын совхозой 750 гектар сабшалан, тараалан хүсэд ундалуулаад, ургасыень дээшэлүүлэн, ажахын адууһа малай үбһэ тэжээлдэ горитойхон нэмэри оруулха байна.

Мүнөө барилга түлэг дундаа ябажа байна. Түнгалаг уһаяа түргэн урадхуулһан Гаарга гол дээрэ түмэр-бетоноор баригдаһан эхинэй хаалта түхеэрэлгэ, гушан километрһээ дээшэ утатай гол ехэ һубагууд ба хэдэн арбаад шухала гидротехническэ хаалтанууд баригдажа дүүргэгдээд, уһа урадхуулжа эхилэнхэй.

Колоннын эрхилэгшэ Борис Тимофеевич Мацияхын барилгашадайнгаа ажабайдал һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг дээрэһээ хүдэлмэришэдынь олон мэргэжэл шудална, оролдолго үүсхэл ходо гаргана. Залуушуул энэ коллективһээ зайлахые һэдэдэггүй байна.

Гадна ажахын түб тосхоной тээ наанань тэгшэхэнээр жэрылдэһэн һаруул гэр байранууд, магазин, хүүгэдэй саад, хамтын байра гэхэ мэтэ ажалшадай ажабайдалай улам һайжаржа байһание гэршэлнэ. Колоннын хүдэлмэришэн бүхэнэй бүлэ газаагаа огородтой, байра байдалаар хүсэд хангагданхай юм.

Мүнөө энэ коллективэй хүдэлмэришэд абаһан социалис уялгаяа урагшатай дүүргэнэ.

Ф. СОРОКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Экскаваторай машинист Николай Шараев үдэр бүри халаа найнгаа нормо 150 процент дүүргэнэ. 2. Үндэр мэргэжэлтэй тракторист Алексей Янович Иванов.

Авторай фото.

Х ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТҮСЭ[Б]

Москвагай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын «Динамо» заводой жэшээгээр манай «Электромашина» заводто хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ онол арга хараалагдадаг болоо. Юһэдэхи табан жэлдэ иимэ онол арга хараалагдаад, бэелүүлэгдэһэн байна.

Узел, детальнууд, агрегадуудые бүтээлгые оньһожоруулха, үнгэрһэн табан жэлэй түрүү дүй дүршэлые үндэһэ һуури болгон, арбадахи табан жэлэй туршада хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ хэмжээн заводто хараалагдажа байна.

Эрхим шанартай продукци бүтээхэ зуураа хүдэлмэришэдэй 1976 оной хубиин түсэбые үлүүлэн дүүргэхын тула нинтын харалга соносхогдоо. Энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ байһан хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые согсолхо, бусадай шадабари болгохо, түсэбөө дүүргэдэггүй ушарай шалтаг элирүүлхэ, хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб зохёолгые нарижуулха зорилгоор харалга эмхидхэгдээ. Мүн энэ харалгын үедэ социалис мүрысөөнэй дэлисэ, нүлөөн элирүүлэгдэхэ, «Эрхим шанарай табан жэлдэ—бата найдабарита ажал» гэһэн уряатай мүрысөөн бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ байна.

Мүнөө заводой 200 шахуу хүдэлмэришэд нормо-часаар хараалагдаһан даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Зарим түрүү хүдэлмэришэд сентябрь, октябрь, ноябрь һарын тоосоогоор ажаллажа байна. Тэдэнэр ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэтэй хамта эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг юм.

Токарьнууд Аксинья Бурлакова, Станислав Малышев, Иван Лазарев, Геннадий Ухов, слесарьнууд Захар Балачук, Владислав Нечаев, шудхагшад Юрий Евстюков, Николай Жебахинов, Ананий Бондарь гэгшэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Халаанай даабари дүүргэдэггүй хүдэлмэришэд заводто үшөө бии байһаар. Харалгын комиссиин гэшүүд иимэ ушарай шалтаг элирүүлхэ уялгатай юм. Мүн тэдэнэр гээгдэжэ ябагшадта техническэ туһаламжа хүргэхэ, даабаряа дүүргэхэ арга боломжо олгохо асуудалнуудые шиидхэхэ байна. Үйлэдбэриин «түрүүшүүл даабаряа дүүргэдэггүй хүдэлмэришэдые шефтээ абажа, ажалда дүршүүлхэ, дүй дүршэлдөө һургаха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь туһалха юм.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал харалгын үедэ байгуулагдаха болоно. Тиихэдээ ажалай шанар[...] анхарал [...] на. Бии байгаа арга [...] жонуудаа элирүүлэн [...] лэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорил[...] носхогдоһон харалгад[...] мэришэд олоороо [...] сажа эхилээ. Тэдэнэр [...] гаа түсэб үлүүлэн дү[...] оее бэедээ туһаламжа [...] хэ зорилготой.

Харалгын үедэ [...] зарим участогуудта [...] эмхидхэл һайжару[...] хүдэлмэришэдэй дунда [...] гэрһэн социалис мүры[...] нүлөөн дээшэлүү[...] байна. Хүдэлмэришэ[...] бииингаа түсэбые [...] дүүргэхэ хэрэгтэ [...] соносхогдоһон харалгые[...] шанар ехэ гэжэ тоолс[...] Харалга өөрынгөө [...] дүүргэхэ, хэрэглэгдээгү[...] га боломжонуудые эл[...] хэ хэрэгтэ нүлеелхэ [...] найданабди.

Н. ДЕМ[...]
«Электромашина» завод[...] социалис мүрысө[...] талаар инжене[...]

БРИГАДИР

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Автомашинануудые заһабарилдаг Элхиин заводой инструментальна цех. Эндэ хододоо ариг сэбэр байдаг. Цех соо, хүдэлмэришэдэй участогуудта нэгэшье үлүү юумэ харахагүйт. Цехэй хүдэлмэришэд ажалдаа нарин нягтаар, харюусалга ехэтэйгээр хандадаг гэжэ энээн дээрэһээл тухайлхаар юм. Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд эндэ олон. Цехэй ахамад мастер И. П. Переваловтай хөөрэлдэхэдэ олон юумэ эли тодо болоодхибо.

— Виктор Лагуновой хүтэлбэрилдэг комсомол залуушуулай бригада эрхим түрүү ажалаараа бэшэнэй дундаһаа шалгарна. Залуунууд аад, ехэл оролдосотойгоор хүдэлдэг, — гэжэ мастер И. П. Перевалов баяртайгаар хэлэжэ байгаа һэн.

Энэ бригадын коллектив ойһоо модо шэрэхэ ЛТ-56 түхэлэй тэргэдэ хэрэгтэй детальнуудые бүтээнэ. Тон харюусалгатай ажал хэжэ байнад. Мүнөө ЛТ-56 түхэлэй тэргэ туршалга гаража байна. Мэргэжэлтэд шэнэ тэргэ һайн шанартайгаар хэгдээ гэжэ магтана. Виктор Лагуновой бригадын хүдэлмэришэдэй хубита эндэ ехэхэн гээд һанагдана. Виктор Лагуновтой уулзалдажа, хөөрэлдэбэбди. Хүдэр томо бэетэй залуухан хүбүүн. Тэбдэн яарангүйгөөр ажал хэрэг, саашанхи хараа зорилгонууд тухайгаа тоб байсахана хөөрөөд орхибо.

Бригададань 8 хүн хүдэлнэ. Залуунуудшье һаа, мэргэжэлтэй, дүршэл шадабаритай болоһон хүдэлмэришэд. Һайн шанартайгаар продукци гаргахын тула бүхы шадабари мэргэжэлээ зорюулдаг. Бэе бэедээ туһалалсан, оролдосотойгоор хүдэлдэг. Бригадынь гэшүүд Владимир Дорогавцев. Александр Петрановский гэгшэд уран гартай, ажалша бэрхэ хүнүүд юм. Эдэнэй оролдолго шадабариин ашаар лэ Виктор Лагуновой бригада хэрэгтэй детальнуудые һайн шанартайгаар бүтээн гаргана бшуу.

Виктор Лагунов ажаллахадаашье, ажалаа эмхидхэхэдээшье бэрхэ хүн. Олониитын хэрэгтэ тэрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Элхиин поселково Соведэй депутат юм. Арадай дружинын гэшүүн. Ажалдаа сүлөө сагтаа, хаанашье ябахадаа ойотой совет хүнэй жэшээ харуулжа ябадаг. Эрхим һайнаар хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө «Залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК гай тэмдэгээр шагнагдаа бэлэй.

Комсомолец Виктор Лагуновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив 1976 оной даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялгатай. Эдэнэр үдэр бүри оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ, амжалтаяа улам арьбадхана. Залуу хүдэлмэришэдэй урда хүнгэн бэшэ зорилго табигданхай. Эдэнэр энэ зорилгоео бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой.

Л. ВИЛЬМОВА.

Загарай.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ҮРЭҺЭНЭЙ ФАБРИКАНУУД

ЖЛОБИН (Гомельскэ область). (ТАСС-ай корр. Е. Галкин). Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан ашаглалгада оруулагдаһан завод сезон соогоо ороoһото ургамалнуудай 5 мянга гаран тонно эрхим сортын үрэһэ бэлдэжэ шадаха. Предприяти зоныгоо 11 колхоз, совхозые үрэһэ хүрэнгөөр хангаха байна. Белоруссиин үрэһэнэй тусхай шэглэлтэй 150 ажахыда иимэ заводууд байгуулагданхай. Түсэбтэ табан жэлэй һүүл, багта ажахынууд үшөө 100 гаран завод болон лини бариха байна.

ХОТЫН ШЭНЖЭТЭЙ ТОСХОНУУД

КАЛУГА. (ТАСС ай корр. М. Голачев). Маршал Жуковай нэрэмжэтэ колхоздо 24 бүлэ хотын шэнжэтэй байшан гэрнүүдые толложо оробо. «Юбилейный» гэжэ шэнэ тосхондо энэ баяр болоо. Соёлой байшан, хүүгэдэй саад-ясли һаяхан эндэ нээгдэһэн, худалдаа наймаанай түб баригдажа байна.

Ниитын ажахые ашаг үрэтэй болгоһоной ашаар колхоз жэлһээ жэлдэ барилгада мүнгэ һомололгоео ехэдхэнэ. Колхозни гуудай гэр байра, соёлой-ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулгада 3 миллионһоо үлүү түхэриг һомологдоһон байгаа.

«Россия» колхозой, «Кудиново» совхозой ба бусад ажахынуудай ажалшад һүүлэй үедэ хотын шэнжэтэй тосхонуудта түбхинэн һууржана.

Калугын область һуурин тосхонуудые бариха, болбосон түхэлтэй болгохо талаар Россин Федерациин областьнуудай дунда дэлгэрэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ.

«АВРОРЫН» МУЗЕЙН АЛДАРТА ОИ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр.). Революциин домог суута крейсерэй музейн эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 20 жэлэй алдарта ой гүйсэбэ. Эдэ жэлнүүдэй туршада 9 миллионһоо үлүү хүн, эдэнэй 1 миллиониинь дэлхэйн 145 ороной түлөөлэгшэд эндэ орожо хараһан байна.

Домогто ороһон крейсер Нева мүрэниие үгсэжэ, Петроградска Набережнын гранит шулуун эрьедэхи тогтодог газартаа 1948 оной ноябриин 17-до һуулшынхеэ ошоо һэн. Тэрэ флодэй ерээдүйн командирнууд-нахимовецуудта һуралсалайнь бааза болодог байгаа. Далайн-Сэрэгэй Флодой Түбэй музейн филиалые корабль дээрэ байгуулха тухай шиидхэбэри 1956 оной август һарада абтаа һэн.

«Аврорын» дайшалхы ба революционно түүхэ тухай хөөрэһэн зүйлнүүд матросуудай байдаг байһан табан кубрик соогуур табигдаба. Крейсерэй түрүүшын комиссар А. В. Белышев, ветерануудаврорoвецууд. 1917 оной революционно үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадагшад тэрэниие байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан байгаа. Мүнөө корабль дээрэхи музей соо 2 мянга гаран зүйлнүүд бии.

Н. В. БОЧКАРЕВОЙ ЗВЕНОГОЙ ИЛАЛТА

МИЛЛЕРОВО (Ростовско область). (ТАСС-ай корр В. Янченков). Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Н В. Бочкаревой хүтэлбэрилдэг хуряалга-зөөлгын звеногой коллективые «Красный волошинец» колхозой таряашад баглаа сэсэгүүдээр, амаршалгын үнэн зүрхэнэй үгэнүүдээр угтаба. Миллеровскэ таряашадта ургасаяа хуряахадань туһалхадаа. бочкаревойхид КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ үгэһэн үгэеэ нэрэтэй солотойгоор дүүргэбэ. Ургаса хуряалгын эхинһээ хойшо «Колос» түхэлэй 4 комбайнай бункерһаа 80 мянган центнер ороoһон адхагдаа.

—Ургаса хуряалгын хаһа айхабтар орёо бэрхэшээлтэй байгаа, — гэжэ Н. В. Бочкарев хэлэнэ.— Бороо хура ходо орожо, ургаса хуряалгые зарим тэды һаатуулһан байха юм. Гэбэшье таряашадай мэргэжэл шадабари, ургаса хуряалгын оньһон техникые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар нүхэдэймнай дүй дүршэл хангалтагүй сагай уларилые булиһан байна. Нүхэр Л. И. Брежневтэ үгэһэн үгэдөө хүрөөбди. Зүгөөр туйлаһан үрэ дүнгүүд заха хизаар гэжэ хэлэхын аргагүй. Ешмээн хадажа дүүргээд, просо хуряажа захалхабди. Бидэ 10 мянган центнерһээ бага бэшэ энэ үнэтэ ургамал хуряахые оролдохобди.

ХЛОПОК ХУРЯАГДАНА

КУРГАН-ТЮБЕ (Таджигай ССР). (ТАСС). Таджикистанай урда нютагуудай таряашад эртэ таригдаһан хлопок хуряажа захалба. Сагай уларилай таарамжагүй байгаашье һаань, республикын колхоз, совхозуудта баян ургаса ургуулагдаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Кубаниин таряашадта эльгээһэн бэшэгээр урмашан зоригжожо, хлопок ургуулагшад энэ үнэтэ түүхэй эд гүрэндэ худалдаха шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба. Хлопогые машинаар хуряахын тула ажахынууд оньһон техникээ заһабарилжа дүүргэжэ байна.

БАЯН ТАРЯАЛАН

ХАРЬКОВ. (ТАСС-ай корр. В. Фоменко). Харьковска областиин Чапаевай нэрэмжэтэ, «Октябрь» совхозууд, мүн бусад ажахынууд гектар бүхэнһөө юрынхиһөө хоёр дахин ехэ — 150—160 центнер морхооб хуряана. Эндэ сагай уларилай таарамжатай һайн байһанһаа, мүн Харьковай эрдэмтэдэй зохёоһон бүтээсэ ехэтэй шэнэ технологи хэрэглэһэнһээ уламжалан, иимэ үндэр баян ургаса суглуулагдаа.

Гербицидүүдые оруулалга, культиваци хэлгэ, борнойлго гэхэ мэтын агротехническэ гурбан шухала ажалые таарулан табиха дурадхалнуудые эрдэмтэд таряашадта үгэһэн байгаа.

— Огородой эдеэ тарижа ургуулха талаар тусхай шэглэлтэй томо ехэ ажахынуудта зорюулжа, манай коллектив түрүү технологи зохёоһон байна, — гэжэ овощ ба бахча ургуулгын Украинын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор Г. Л. Бондаренко хөөрэнэ. — Шэнэ зүйл ургаса нилээд дээшэлүүлхэ байна гэжэ областиин тусхай шэглэлтэй ажахынуудта хэгдэһэн үйлэдбэриин туршалганууд элирхэйлэн харуулба. Тиихэдэ 1 тонно морхообой өөрынь үнэ сэн 60-һаа 30—40 түхэриг хүрэтэрөө хороогдоһон байна. Энэ табан жэлдэ Украинын олон областьнуудта шэнэ арга нэбтэрүүлэгдэхээр хараалагдана. Овощ ургуулгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ иимэ дүй дүршэлэй Россин Федерациин, Молдавиин таряашадта горитой туһа хүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

ЖЭГҮҮРТЭ ҮҮСХЭЛ

БАКУ. (ТАСС ай корр. Р. Стативин). «Манай хүдэлмэриин жэл 8 һара юм». КПСС-эй XXV съездын дүүрэмсээр Азербайджанай хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта иимэ уряа доро хүдэлөөн дэлгэрһэн байгаа. Үүсхэл гаргаһан 6 бригадые һүүлшынхинь хараалһан түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ. Жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоо холо урид дүүргэхэһээ гадна, эрхим шанартай продукци тушааха гэжэ уялгалһан коллективүү[...] ряа бүримүһэн дүүргэбэ[...]

Азербайджанай Ко[...] тиин ЦК-гай һайшааһан [...] хэлые олон коллектив [...] жэһэн байна. Респуб[...] гансал хүнгэн промыш[...] ностиин предприяти[...] түсэбһөө гадуур 2,5 ми[...] түхэригэй продукци үна[...] рилэгдөө. Энэ жэлдэ [...] ран эдлэл хэрэгсэл гү[...] шанарай тэмдэгтэ хү[...]

ҺУРАГШАДТА — КПСС[-эй] XXV СЪЕЗД ТУХАЙ

СМОЛЕНСК. (ТАСС-[ай] корр Ю. Сидоров). Эн[...] полиграфическа комбина[...] коллектив «Һурагшадта [...] КПСС-эй XXV съезд [...] гэһэн һурагшадай [...] рине барлажа дүү[...] Энэнь 8-10 дахи клас[...] һурагшадай үзэдэг «СС[...] түүхэ». «Гадаадын ор[...] дай экономическа гео[...] «СССР-эй экономическа [...] ографи» гэһэн учебни[...] хабсаргалта болоно.

Партийна съездын [...] удха шанар тухай [...] хөөрэгдэнэ, КПСС-эй [...] хоорондын ажал [...] Советскэ Союзай социа[...] экономическа хүгжэлтэ [...] хай КПСС-эй ЦК гай Ген[...] ральна секретарь [...] Л. И. Брежневэй хэһэн [...] хэлэй гол дүримүүд [...] лагдана, түсэбтэ [...] табан жэлэй гол [...] нууд, эдэниие шиидхэх[...] мууд, мүн ороной эк[...] ческа хүсэ саашадань [...] хэ, совет хүнүүдэй [...] һайжаруулха талаар пар[...] бэелүүлдэг экономи[...] политика олоной дунда [...] гуулагдана.

Энэ ном 1 миллион [...] мянган хэһэгээр хэбл[...]

...ЕПУТАДУУДАЙ ...ҮСХЭЛЭЭР

...Загастайн сомоной ... партиин XX парт... нэрэмжэтэ колхозой ... ниитынгээ адууһа ... тэжээл бэлэдхэ... шармаин оролдо... Энэ хэрэгтэнь со... тэрэнэй гүйсэд... путадууд, саг үргэл... миссинууд нилээд ту...

...1977 онуудай үбэл... ниитын адууһа мал ... тэжээлээр хан... асуудал сомоной ... сесси дээрэ тэжээл ... эхилхын урда ... харагдаа һэн. Тэжээл ... ябаса сомсоведэй ... заседани дээрэ ... хүдөө ажахын ... үргэлжын комис... ...ани дээрэ хэлсэг...

... гүйсэдкомой бо... үргэлжын комиссиин ... бэелүү... ...оноймнай харьяата ... эмхи зургаанууд ... графигаар тэжээл ... дээрэ хүдэлнэ. Тэ... гадна, коллектив бү... 1–2 хүн колхозни... хамта үбһэндэ та... ...гүйгөөр ябалсана. ...енаж, силостэ ябал... хажуугаар, органи... зургаануудай кол... харьяата колхоз... километр хашаа барижа үтөө. 600 центнер набшаһата тэжээл бэлдээ.

Тэжээл бэлдэлгэ дээрэ сомоной Соведэй депутадууд В. Р. Хлабыстовай хүтэлбэрилдэг нефтебазын, Э. И. Ганжуровагай хүтэлбэрилдэг ажаһуудалай эрилтэ хангадаг эмхиин коллективүүд һайнаар хүдэлнэ. Тинхэдэ больницын, почтын, дунда һургуулиин болон бусад организаци, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад баһал олоороо сабшалан дээрэ гарана.

Сомоной Соведэй гүйсэдком тэжээл бэлдэлгэ дээрэ хүдэлжэ байгшадые худалдаа наймаагаар, соёлой, медицинын талаар хангаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Хүдөөгэй магазинууд үглөөнэй 7 часһаа хүдэлжэ эхилнэ, сабшалан, агрегат дээгүүр автолавка ходо ябана. Хүдөөгэй соёлой байшангай болон библиотекын хүдэлмэрилэгшэд тэжээл бэлдэлгэ дээрэ хүдэлэгшэдтэ концерт харуулна, ном, газетэ, журналнуудые абаашажа үгэнэ.

Н. ВЯТКИН,
Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

АНХАРАН ХАМГААЛАЯ!

Совет Социалис Республикануудай Союзай түүхын болон соёл культурын памятнигуудые сахин хамгаалха ба хэрэглэхэ тухай хуули бүхы дээрэнь дэмжэнэб.

«СССР-эй арадуудай түүхын болон соёл культурын памятнигууд дэлхэйн арадуудай угай соёл культурын таһаршагүй нэгэ хубинь болоно. Үнгэрһэн үе сагай хүн зоной политическэ, гүрэнэй үйлэдбэриин ажабайдал ба соёл культура памятнигуудай бүтээлдэ уралан харуулагдана», — гэжэ бэшэгдэнхэй.

Энэ талаар Хяагтын аймагта дутагдалнууд бии гэжэ һанахаар. Тус аймагай Ильмово хүнды гэжэ газарта табан жэлэй турша соо археологуудай хүтэлбэри доро гушаад студентнэр гуннануудай добуунай малталга хэһэн юм.

Эндэхи түүхын памятнигай үргэн, утань 17—18 метр, гүнзэгынь 10 метр болодог юм. Ханануудынь бүхы дээрэ шулуугаар бүхэжүүлэгдэнхэй, шулуун бүхэниинь тоһон шэрээр бэшээтэй өөр өөрын номертой.

Малталгын зорилго хадаа гуннануудай хуурсаг оложо, тэрэнээ Улаан-Үдын этнографиин музейдэ асарха гэһэнниинь, харин тэрэнь олдоогүй, тонуулшоһон байгаа юм. Тиигэжэ ажалаа саашань үргэлжэлүүлхэ аргагүй болоод орхиһон юм. Малталга хэхэ үедэ академик А. П. Окладников хэлээ һэн: «Гуннануудай хуурсаг олоошьегүй һаа, энэ добуун дээрэхи памятник шэнэлэн заһалга хадаа эрдэм наукада ехэ удха шанартай». Малталгын хүдэлмэринүүдэй дүүрэһээр хоёр жэл үнгэршэбэ. Добуун дээрэхи памятник хаягдаад, бутаржа эхилээ. Сагай үнгэрхэдэ, юумэн үлэхэгүйнь лабтай. Теэд юунэй түлөө мүнгэн гаргашалагдаһан болооноб?

Энэ памятнигые шэнэлэн заһаха хэрэгтэй болоод байна. Шулуун ханануудыень цементээр бүхэлхэ шухала, бороо хураһаа халхалжа, хушалта хэбэл таарамжатай, тойруулан хорёолбол, бүришье һайн һэн. Тиигээд байхада, аяншадай һонирхохоор, тэдэнэй дура татахаар үзэсхэлэн газар боложо үгэхэ. Энэ добууннаа гадна, үшөө 300-гаад иимэ газарнууд оршон тойрондонь тоологдоно.

Эндэ үнгэргэгдэһэн малталга Буряад орон соохи эгээл томонуудайнь нэгэн юм. Археологёор зохёогдоһон дээдэ һургуулиин ном соо, В. Митыповэй роман соо, «Вокруг Света» журнал соо тус памятник тухай хэлэгдэһэн байха.

Һүүлэй үедэ Хяагтада ба аймагай газар дээрэ хэдэн арбаад революционно ба дайшалхы алдар солын хүшөөнүүд бодхоогдонхой. Монгол арадай хубисхалта партиин 1-дэхи хуралай үнгэргэгдэһэн гэр соо совет-монголой хани барисаанай музей байгуулагдаа. Хяагта хотын ехэнхи үйлсэнүүд түүхын ба архитектурын шэнжэ шанартай. Зүгөөр городой барилгын генеральна түсэбөөр олонхи гудамжанууд һандаргагдаха байна. Тиимэһээ зарим гудамжануудые, тодорхойлон хэлэбэл, Ленинэй, Крупскаягай, Свердловой, Калининай, Бестужевай нэрэмжэтэ үйлсэ, кварталнуудые соёл культурын памятнигуудые сахин хамгаалха ба хэрэглэхэ тухай хуулиин ёһоор тэрэ хэбээрнь үлөөбэл һайн байгаа.

Р. ТУГУТОВ.

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо үнинэй почтальонууд Алексей Семенович Петров, Февронья Григорьевна Ткачева гэгшэд мэдээжэ болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дайнай, ажалай ветеран, хүндэтэй болоһон почтальон Алексей Семенович Петров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...НАГШАД ТУҺАЛНА

...XXV съездын та... ...хэтэ шиидхэбэри... ...дээрэнь бэе... түлөө тэмсэлдэ ... түмэр замай ... отделениин ара... ...элэбхитэйгээр ... Түсэб, уялгануу... ...олзортонь дүүргэ... дүй дуршэл, шэ... технологи үйлэд... ...эбтэрүүлхын, локо... ...он ба бэшэшье ме... ...дые ашаг үрэ ехэ... хэрэглэхын түлөө ... профсоюзай болон ... организацинуудай ... ...лэгшэдэй ябуулжа ... ...элмэридэ тэдэнэр ... хүргэнэ.

...хэдэ арадай хинаг... ...рий Поликарпович ... өөрынгөө гүһалаг... ...нууд хаана, ямар ... саг болзорһоо ... ...нэб гэжэ шалгажа ... ...дото хэмжээнүүдые ... мүнөө ашаа тээхэ, ... үедэ вагонуудай эб... ...рнууд нилээд бага ...

... хинагша Иван Петрович Шкуряк энергын ажахыда шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, зүбөөр хэрэглэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Электрын элшэ хүсэнэй хэрэглэгдэһые буруугаар тооложо, бэшэжэ байһые арадай хинагша Михаил Иванович Радзиевский туһалагшадтаяа элирүүлээд, тэрэниие усадхуулжа шадаа.

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин ажал хүдэлмэридэ арадай хинагшад нилээд туһа хүргөө. Тэрэниинь үндэрөөр сэгнэһэн тус отделениин начальник арадай хинагшадые үнэтэ бэлэгүүдээр урмашуулба. Тэдэнэр хэд бэ гэхэдэ, Д. П. Рожицын, И. П. Шкуряк, М. И. Радзиевский, С. М. Врублевская, В. Ц. Аюшеев гэгшэд болоно.

Түмэр замай таһагай арадай хинагшад Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой арадай хинагшадай хандаһан хандалгатай танилсаад, халуунаар дэмжэжэ байна.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ЭРХИМ МЭРГЭЖЭЛТЭН

Раиса Романовна Русанова Закаменск хотын тоһоной заводто олохон жэлэй туршада технологоор хүдэлжэ, коллектив соогоо хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болонхой. Энэ нүхэрые эрхим һайн мэргэжэлтэн гэжэ эндэхи зон хүндэлдэг. Өөрынгөө ажал хүдэлмэриһөө гадуур коммунист Русанова ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Цехүүд соогуур ариг сэбэрые сахиха талаар, тоһо абалгын технологиин болон бусад асуудалнуудаар тэрэ хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөөнүүдые ходо үнгэргэжэ байдаг заншалтай.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ээлжээтэ хөөрэлдөөнэй үедэ. Наада таладань (баруун гарһаа) Р. Р. Русанова.

С. ШАГДУРОВАЙ фото.

ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ ҺОНИН

ИНЖЕНЕРНЭ КАДРНУУДЫЕ БЭЛДЭНЭ

«Электронно-тоолон тодорхойлолгын аппаратура зохёолго ба бүтээлгэ», «дулаа болон газаар хангалга, агаар арюудхан сэбэрлэлгэ» гэһэн хоёр шэнэ мэргэжэлдэ Кишинев хотодохи С. Г. Лазогой нэрэмжэтэ политехническэ институт һургажа эхилхэнь. Энэнь автомадаар хангагдаһан хүтэлбэрилгын гуримые республика доторхи үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта нэбтэрүүлһэнпээ, мүн промышленна ба граждан барилгые үргэн дэлисэтэйгээр хэһэнһээ үндэһэлһэн байна.

Молдавиин тон залуу энэ дээдэ һургуули прибор бүтээлгын ба элшэ хүсэнэй, машина бүтээлгын ба эдеэ хоолой промышленностиин, экономикын, барилгын болон архитектурын кадрнуудые бэлдэхэ талаар эгээл ехэ эрдэмэй гуламта боложо байнхай. Ерээдүйн 13 мянган инженер болон технолог 7 факультедтэнь гуша шахуу мэргэжэлээр һурана.

Мүн республикын бэшэшье вузууд шэнэ мэргэжэлээр һургажа эхилэнхэй. Бельскиин багшанарай институт хүгжэмэй багшанарые энэ жэлһээ бэлдэжэ эхилхэнь.

В. МАЛИКОВА,
ТАСС-ай корр.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Куйбышевска политехническэ институдай студентнэр 10 мянган дүрбэлжэн метр талмантай һуралсалай болон лабораториин шэнэ корпустой сентябрь һарада болохонь. Һайнаар тухеэрэгдэнхэй лабораторинууд, һарууль, үргэн аудиторинууд болон библиотекэ эндэ бии. Хото городой бэшэшье дээдэ һургуулинуудта ехэ барилганууд хэгдэнэ. Куйбышевска университет ба авиационно институдта шэнэ байшангууд баригдажа байнхай. 537 хүнэй ажаһууха юһэн дабхар хамтын байра инженерно-барилгын институдай дэргэдэ бодхоогдоно. Харин медицинскэ институт иимэ хоёр байра барижа байнхай. Хэлхеэ холбооной электротехническэ институдай һуралсалай городок хотын гол замуудай нэгэн болохо Московско дардам харгые зүбшуулан баригдажа эхилбэ.

А. БАРЫШЕВСКИИ,
ТАСС-ай корр.

АКАДЕМИК И. Г. ПЕТРОВСКИИН НЭРЭМЖЭТЭ

Үшөө нэгэ институт Брянск хотодо нээгдэбэ. Багшанарай энэ институт Новозыбково хотоһоо нишэ зөөлгэгдөө юм. Брянщинада түрэһэн, Москвагай университедые олон жэлдэ хүтэлбэрилһэн академик И. Г. Петровскиин нэрэ энэ дээдэ һургуулида олгогдоо. Багшанарай энэ институт Брянскын 4-дэхи дээдэ һургуули болоно. Шэнээр баригдаһан һуралсалай болон лабораториин байшангууд дотор лекцинн, актова болон спортивна залнууд бии.

Д. КУЗНЕЦОВ.
ТАСС-ай корр.

ФИГУРИСТНУУДАЙ НАЙДАЛ

Баруун Германиин Оберстдорф хотодо фигурна һолжорголгоор үнгэргэгдэһэн заншалта мүрысөөн дүүрэжэ, Москвагай Марина Зуева Андрей Витман хоёр илажа гараба. Эдэнэр арбан гурбан ороной спортсменүүдые ахин гараа. Тиихэдэ Свердловскын Наталья Карамышева, Ростислав Синицын гэгшэд дүрбэдэхи һуури эзэлбэ.

Тус мүрысөөндэ Великобританиин, Франциин, США-гай, Австриин, Канадын, ФРГ-гэй, Японой, Румыниин, Чехословакиин, Голландиин, Финляндиин, Швециин, Югославиин фигуристнууд түрүү һуури эзэлхын түлөө хабаадалсаа.

Совет ороной фигуристнууд энээгээрээ шэнэ сезоноо эхилбэ гээшэ. Урда жэлнүүдэйхидэл мэтэ программань һонирхолтой байха зэргэтэй. Мүрысөөнүүдтэ оронoймнай мэдээжэ мастернууд, мүн залуушуул хабаадалсаха. Ороноймнай тренернүүд залуу спортсменүүдтэ анхаралаа ходо хандуулна. Юуб гэхэдэ, бэлигтэй залуушуулые һорилго 1980 ондо болохо Олимпиин нааданда бэлдэлгын түрүүшын шата болоно бшуу. Тиимэһээ эдиршүүлэй дундаһаа солбон бэрхэ фигуристнуудые шэлэн абажа, хоёр жэлэй туршада һайн бэлэдхэл хэхэ ёһотойбди.

Фигуристнуудай «Олимпиин этигэл найдабари» гэһэн туг доро мүрысөөгөө эхилхэнь. Ноябриин 24—28-да Северодонецкдэ эдир фигуристнуудай мүрысөөн эхилхээр хараалагдана. Энэнь эдиршүүлэй дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө болохо нааданда хабаадаха бэлигтэй спортсменүүдые тодоруулха хараатай. Тус мүрысөөн ерэхэ жэлэй февралиин нэгэнһээ табан болотор Франциин Межев хотодо үнгэргэгдэхэ.

Декабриин 8—12-ой үдэрнүүдтэ «Нувель де Моску» газетын шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда манай ороной мэдээжэ фигуристнууд түрүүшынхеэ булта хабаадаха хараатай. Москвада болоһон мүрысөөнэй дүүрэһээр һарашье болоогүй байхада, елүүр дээрэ гоё һайханаар хатар наада гүйсэдхэгшэднай январиин 5—9-нэй үдэрнүүдтэ Вильнюс хотодо болохо СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаха байна.

Москва, Вильнюс хотонуудта үнгэргэгдэхэ мүрысөөнүүд тренернүүдэй бүхэсоюзна Соведэй ороной суглуулагдамал команда буридхэхэдэнь туһалха байна. Тиин эдэнэр январиин 25—29-нэй үдэрнүүдтэ Хельсинки хотодо Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха. Энэнэй удаа, мартын 1—5 най үдэрнүүдтэ, Токиодо дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда эрхимэн эрхим гэгдэһэн фигуристнуудай хабаадаха юм.

Совет ороной фигуристнуудай мүрысөөн апрель һарада (РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхэ наадаар) хойто зүгэй Оленегорск хотодо дүүрэхээр хараалагдана. Эдэ наадануудай дүүрэтэр мартын 30-һаа апрелиин 3 болотор Ижевск хотодо СССР-эй кубогта, мүн октябрь һарада «Воскресенскиин конькинууд» гэһэн шанда хүртэхын түлөө, тиихэдэ ноябрь һарада Москвада нээмэл мүрысөөн. Ростов-на-Дону, Таллин болон Ленинградта, ГДР, Австри, Великобритани, Канада, Чехословаки, Польшо болон Югославида уласхоорондын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Манай ороной мэдээжэ мастернууд (дэлхэйн экс-чемпион Сергей Волковһоо бэшэниинь) эдэ үдэрнүүдтэ мүрысөөнэй шэнэ программаар ехэ наадануудта бэеэ бэлдэжэ, һорижо сүлөөгүй байна.

Үнгэрһэн ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаһан 12-той Елена Водорезова һайн амжалта туйлаа һэн. Тэрэ Европодо үнгэргэгдэһэн нааданда наймадахи һуури эзэлээ һааб даа. Мүнөө Елена богони сагай туршада хараа банса ургаа, бэень томо болоо, гурбан килограммаар шэгнүүрынь нэмээ. Тренер С. Жук гэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, Елена урданайхидаал адли зүрхэтэйгөөр, һубэлгэн бэрхээр һурэһэн зандаа. «Һорилгынгоо үедэ ехэшүүлдэ адляар хүгжэмэй аялга доро шадамар бэрхээр хатар гүйсэдхэжэ, һолжоржо һураха зорилго урдаа табинабди» гэжэ С. Жук хэлэнэ. Мэдээжэ тренер һаяар Марина Черкасова, Сергей Шахрай гэгшэдые елүүр дээрэ гаргажа, олоной үзэмжэдэ табиха хүсэлэнтэй. Мүнөө Марина 11, Сергей 18 наһатайнууд. Мэргэжэлтэдэй багсаамжалһанай ёһоор, эдир спортсменүүдэй программадань хэдэ хэдэн орёо хүндэ, хүшэр зүйлнүүд оруулагданхай.

...Зүб даа, зүб. Фигуристнуудай Олимпиин нааданда хабаадалсаха хүсэлтэйгөөр бэеэ һорижо, ехэ мүрысөөндэ бэлдэжэ байна ха юм.

(ТАСС).

...ЭНЭРНҮҮДЭЙ ЭДЭБХИ

...микымнай түб ... хотын Борсоевой ... гудамжын «Виа... дэргэдэхи микрорай... ...ыхэн жэлэй турша... ...үридөө 80 бүлын баг... зургаан гэр бариг... ...аглалгада үгөө. Тэ... — 23 ба 25-дахь ... гурбан жэлэй ... баригдаа юм.

... тэрэ хоёр гэрэй га... ябахада арюун с... ...хуншууханаар ... Юуб гэхэдэ, ... илангаяа жэ... ...од һуулгагданхай, ... сэсэгүүд олсор ... ...ай. Гэрэй эзэн эхэ... балкон дээрээ сэ... укроп ургуулна.

... бүхэндэ хэрэгтэй ... эхэнэрнүүдэй со... ...үүсхэл, оролдолгоор ... Нёдондо жэл эндэ ... ...даһан тус соведые ... гэшүүн Антонина ... ...на Скрипак хүтэл... Даалгагдаһан ниитэ... ...эрэгтэ харюусалга... хандаһан Антонина ... гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэн хүсэ элсүүлэн, байрынгаа гэрүүдые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ юумэ хүүлнэ.

Эхэнэрнүүдэй совет микрорайоноо болбосон түхэлтэй болгохын түлөө оролдохын хажуугаар, тэндэ ажаһуугшадай соёлой эрилтые хангахын, сүлөөтэй сагаа хүхюутэй, ашатай туһатайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэнэ. Тэндэнь агит-талмай байгуулагданхай, тэрэнь гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Энээниие тиимэ болгохо зорилгоор хэдэн субботник үнгэрэгдөө.

Микрорайондо таригдаһан модод, сэсэгүүд саг соогоо уһалагдана. Энэ хэрэгтэ илангаяа пенсионернүүд болон үхибүүд эдэбхитэйгээр хабаадана. Дулаан үдэр энээгээр ябаа һаатнай 93 наһатай Николай Гаврилович Павленкын, бага наһатан Серёжа Куржумовай, Баир Тугутовай, Руслан Эрхитуевэй, Женя Костроминай, Лариса Романовагай, Аксана Яковлевагай хүдэлжэ байхые харахат.

Эхэнэрнүүдэй совет үхибүүдые һайнаар амаруулха, хүмүүжүүлхэ асуудалда анхаралаа ехээр хандуулна. Агитталмайда үхибүүдтэ кино, концерт харуулагдана, һонирхолтой лекци уншагдана, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ. 25-дахи гэртэ үхибүүдэй сүлөөтэй сагаа хүхюутэйгээр үнгэргэхын тула улаан булан байгуулагданхай, тэдэнэй наадаха стол дээрэхи бильярд, теннис, волейбол, шатар, даам гэхэ мэтэ абтанхай.

Хэһэн ажалаараа эхэнэрнүүдэй совет һанаагаа амарнагүй. Саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ хэмжээ ябуулганuудые хараалжа байна. Соведэй хүдэлмэридэ Е. И. Антоненко, Е. И. Янкевич, В. И. Тихоньких, С. И. Токтонова, М. Ф. Молчанова болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадана.

Д. КОЛМАКОВ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«ХЭДЫ БОЛОТОР НОБШОРХО ЮМ?»

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын августын 12-ой номерто толилогдоһон байгаа. Хориин совхоздо ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, үбһэшэдэй ажал һайнаар эмхидхэгдэнэгүй, техникэ бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана гэжэ тэндэ шүүмжэлэгдэһэн юм.

Тус корреспонденциин мүрөөр хэмжээ абахынь тула КПСС-эй Хориин райкомдо манай газетын редакци хандаа һэн.

«Газетэдэ толилогдоһон корреспонденци соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгажа үзэхэдэ, булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Совхозой партийна комитедэй заседани дээрэ тус корреспонденци зүбшэгдэжэ, дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаа. Энэ ажахыда хамтадаа 700 тонно сенаж, 1700 тонно силос, 29 мянган центнер үбһэн бэлэдхэгдэхэ түсэбтэй байһан юм. Һүүлэй мэдээгээр 720 тонно сенаж, 1000 гаран тонно силос, 10-аад мянган центнер үбһэн абтанхай. Аймагай совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгые түргэдхэхэ талаар зохихо хэмжээнүүд абтажа байна» гээд КПСС-эй Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Дарханов В. У. редакцида мэдээсэбэ.

...АВТОНОМИТО ОБЛАСТЬНУУДҺАА, ...НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

...ШАНАРАЙ ...ЭМДЭГТЭЙГЭЭР

... оёдолой нэгэдэл... эрэшүүлэй тур... ...ын самсада Гүрэнэй ... шанарай тэмдэг ол... Мүнөө табан хү... ...мдэгтэй 8 зүйл тус ... предприятинуудта ... ...эг болоо.

...приятинуудай түхеэ... шэнэдхэн пэль... үйлэдбэриин техно... ...жаруулһанай, ажал... мэргэжэл шадабари ... ...үлһэнэй ашаар лэ ... туйлагдаһан ... Социалис мүрысөөнэй ... согсологдоходо, ... адли үйлэдбэритэй ... ...инуудай дундаһаа ... оёдолшод шалгар... ... һуури эзэлһэн ...

...лэй, үхибүүдэй ... яслиин хүүгэдэй, ...гуулиин һурагшадай ... формын хубсаһан ... оёдолой нэгэдэлэй ... ...инуудта бүтээгдэ... жэл бүри 3 мил... зүйл оёгдодог ...

В. ЯРОСЛАВЦЕВ,
ТАСС-ай корр.
...ссаи область.

...ЯНШАЛАГШАДАЙ КОМПЛЕКС

...рачаево-Черкесскэ авто... областиин «Теберда» гэжэ аяншалагшадай байрын эмхидхэгдэһээр 50 жэл болобо. Тэрэнэй бии болгогдоһоной хойто жэл оройдоо 300-гаад хүн тэндэ амарһан байгаа. Мүнөө үргэн дэлгэр Эхэ ороноймнай нюгаг бүхэнһөө, хилын саанаһаа жэл бүри 60 мянган аяншалагша, хахад миллион экскурсант эндэ ерэдэг болонхой.

Эндэ ерэгшэд үзэсхэлэнтэ һайхан байгаалитай танилсана, ан гүрөөлнүүдыень, шубуу шонхорнуудыень, ургамалнуудыень һонирхон харана. Клухорско дабаа аяншалагшад дабажа, Хара далайн эрьедэ ошохо аргатай юм.

«Теберда» гэжэ аяншалагшадай баазада дүтэхэнэ «Клухори» гэһэн гостиницын шэнэ корпусой һуури табигдаба. Тэрэ гостиницада мүнөө үеынхеэр түхеэрэгдэһэн комнатонууд, кино болон концертын зал байха юм.

Н. СТЯЖКИН,
ТАСС-ай корр.
Карачаево-Черкесскэ область.

ШЭНЭ ХЭБТЭШЫН НЕФТЬ

Нижневартовскһаа баруулжаа нээгдэһэн Хойто-Покурскын шэнэ хэбтэшэһээ түрүүшын хэдэн зуугаад тонно нефть абтаба.

Эндэхи баян хэбтэшын баялигые «Мегионнефть» управлениин коллектив хурдан түргэнөөр олзоборилжо байна. Тус управлениин дүрбэшэя ехэтэй бригаданууд эндэ ажаллана. «Самотлортурбопроводстрой» трестын коллектив илангаяа һайн амжалта туйлаба. Энэ трестын хүдэлмэришэд газар доорохи баялиг тээшэ нефтепровод татаха ажалаа болзорһонь 1,5 һара урид дүүргэһэн байна.

Эхэ ороноймнай арадай ажахы нефтиин шэнэ районһоо байгша ондо 120 мянган тонноһоо дээшэ «хара алта» абаха ёһотой. Арбадахи табан жэлэй эсэстэ эндэһээ жэл бүри 3 миллион тонно түлишэ абтадаг болохо байна. Ханты-Мансиин национальна округ нефтеэр баян гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Байгша оной эхинһээ эндэ шэнэ 4 хэбтэшэ ашаглалгада оруулагдаа.

В. ОХОТСКИЙ,
ТАСС-ай корр.
Ханты-Мансиин округ.

ШЭНЭ АЖАБАЙДАЛАЙ ТҮҮХЭ

Гандажа хахаршаһан газарта ганса хуһан харагдана. Һалхинда үлеэгдэжэ, нишэ тинишээ найгабашье, тэрэ хуһан хахаржа унанагүй...

«Уулзалгын талын» түүхэ» гэһэн шэнэ фильм нигэжэ эхилнэ. Агын Буряадай национальна округой Могойтын районой түрүүшын хамтын ажахынуудай нэгэн болохо «Коммунизм» колхозой 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, энэ фильм буулгагдаһан юм. Тус ажахын түб һуурин Ушарбай тосхондо оршоно.

50 жэлэй саада тээ буряад яһанай малшад ородуудтай — түмэр замшадтай энэ талада түрүүшынхеэ уулзажа танилсаһан, хани барисаанай эхи табиһан байгаа. Тэдэнэр лэ түрүүшын колхозой үндэһэ һуури табижа, анха түрүүн оройдоо 6 бүлэ хамтарһан түүхэтэй.

Колхозой хүгжэлтын гүүхые фильмдэ харанабди. «Коммунизм» колхоз мүнөө олон һалбаритай ажахы болонхой. Энэл колхоздо Забайкалиин нарин ноһото үүлтэрэй хонид бии болгогдоһон юм. Мүнөө тус ажахыда тиимэ үүлтэрэй 30 гаран мянган хонин тоолгогдоно.

«Уулзалгын талын» тарялан дээрэ хүсэ ехэтэй «К-700» түхэлэй тракторай табидахи буураздаа гаргажа ябаһан кадрнуудаар фильм түгэсэнэ.

Л. ФАДЕЕВ,
ТАСС-ай корр.
Агын округ.

МОСКВА. Ниислэл хотын Южнэ портын оршондо нээгдэһэн шэнэ автосалондо «Волга», «Запорожец», «Москвич» түхэлэй автомобильнуудые худалдан абажа болоно. Машина хадагалха газар, шэнэ түхэлэй машина худалдан абагшадта харуулха тусхай стенд эндэ бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ магазин соо.

ТАСС-ай фотохронико.

Соёл культурын һонин

ШЭНЭ НОМ

САЯАНҺАА ШҮЛЭГҮҮД

Мүнхэ-Сарьдагай саанахи хонгёо хүгжэмтэй Аха голой эрьедэ Баир Дугаров балшар наһандаа наадажа, Саянай хадануудта сууряатаһан малшадай дуу һайшаан шагнадаг бэлэй. Түрүүшын шүлэгэйнь мүрнүүд тэндэһээ эхитэй «Мүнхэ Сарьдаг», «Тэрэнги» гэхэ мэтын шүлэгүүдынь анха түрүүн «Саян» газетэдэ хэблэгдээ һэн. Тэрэ гэһээр Б. Дугаровай шүлэгүүд республикын газетэнүүдтэ, «Байгал» журналда толилогдожо эхилээ. Эрхүүгэн университет дүүргэһэнэй һүүлээр журналист Б. Дугаров Буряадайнгаа нютагуудаар ябажа ажабайдалтай яһала танилсаа. Шүлэгүүдынь удха түгэлдэр болоо.

Һая Буряадай номой хэблэлһээ Баир Дугаровай шүлэгүүдэй түрүүшын ном ород хэлэн дээрэ гаража, номой магазинуудта оруулагдаба.

Манай корр.

УРАН ЗУРАГ

ЗОНДО ҺАЙШААГДАНА

Зэдын аймагта нээгдэһэн эхилэн зураашадай выставкэдэ хабаадаха дуратай зон олон байгаа. Зүгөөр, жюри эгээн эрхим бүтээлнүүдые илгажа абаа. 32 эхилэн зураашад тусхай мэргэжэлгүйшье һаа, яһала һонирхолтой, олон зоной дура татама зохёолнуудые бүтээһэн байна.

Алцаг нютагай үбгэжөөл Бата Базарович Базаров һиилүүршэ юм. Модон дээрэ буряад басаганиие бодото бэеэрэнь һиилэхэдээ, тэрэнэй хубсаһа болон зүүдхэлнүүдыень хуушанай маягтайгаар уралаа. «Шоно баатар» гэжэ үльгэрэй удхаар Б. Базаров урданай буряадуудай түхэл шэнжые, ёһо заншалые модон дээрэ зураглаһан байна.

Мүн баһа Алцаг нютагай дархан Пунцэг Цыбенович Цыбенов үнэгэн, бүбөөлжэн болон шара шубуунай уулзалгые ёгтолһон янзатайгаар модон дээрэ һиилэжэрхиһэн. Зэлтэрын Юрий Ефимович Ковандин түмэр түншэжэ, үргэн далайн долгин дээрэ үлгыдүүлжэ байһан «Бригантина» тобойсо гаргаа. Дээдэ-Ториин киномеханик Бато-Мунко Дашиев һиилэдэг, тоһон шэрээр зурадаг юм. Тэрэнэй зураһан Советскэ Союзай Герой Гармаевай дүрэ зураг, «Сур харбаан», «Нуур» һонирхолтой. Юһэдэхи классай һурагша Саша Павлов уран зураашын бэлигтэй байһанаа мэдүүлнэ.

Выставкэдэ ная гаран бүтээлнүүд табигдаа. Олониинь зондо һайшаагдана.

К. РАДНАЕВ.

УРАН ҺАЙХАНАЙ БҮЛГЭМ

«Ажалай сууряан» айлшална

Санагын соёлой байшангай дэргэдэ агитбригадын эмхидхэгдэһээр 4 жэл боло шобо. Тэрэмнай «Ажалай сууряан» гээд нэрлэгдэнхэй. Нютагай дунда һургуулиин багша Даша-Доржо Бальжинимаевич Базаров энэ агитбригадые эмхидхэһэн байна.

Агитбригадымнай гэшүүд түрэл совхозойнгоо адууһа малай фермэ болон гүүртэнүүдээр аяншалжа, хүхюутэй зугаатай концерт харуулдаг.

«Ажалай сууряанай» бүридэлдэ мүнөө 10 хүн ороно. Бултадаа комсомолшууд. ВЛКСМ-эй гэшүүн Борис Тарбаев хүхюу зугаата наадараа хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой. Агитбригадын гэшүүдэй холын малшадта ошоходо, совхозой партийна организациин секретарь А. Д. Цыбиков хододоо ябалсажа, уласхоорондын асуудалаар, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо «Ажалай сууряанай» коллектив нютагайнгаа хүн зондо 40 гаран концерт харуулаа. Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын үедэ үбһэшэдтэ нэгэнтэ бэшэ ошогдоо. Шадаал һаа олон концерт табижа, малшад болон механизаторнуудай сүлөө сагые хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэхые агитколлективэй гэшүүд оролдоно.

Н. НАМСАРАЕВ,
Санагын соёлой байшангай уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ.

Захааминай аймаг.

АМЖАЛТА ХҮСЭНЭБДИ

Сентябриин 1. Улаан-Үдэ хотын 40-дэхи һургуулиин газаа баясхаланта үхибүүдэй жабхаланта жагсаал дээгүүр эхин сентябриин һэрюун һэбшээн үлеэжэ, намилзаһан улаан тугай сасаг надхуулна.

Һурагшад, түрэлхид, багшанар, хотын ажалшадай түлөөлэгшэд һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнэй баяр ёһололдо хабаадана. Хотын дүршэлтэй багшанарай нэгэн, һургуулиин директор Сергей Емельянович Злобин һуралсалай шэнэ жэлэй эхинтэй дашарамдуулан суглараашадые амаршалаад, манай һурагшад энэ жэлдэ эрхимээр һураха гээд найдажа байһанаа мэдүүлээ.

— Ургажа ябаа эдир үетэниие эрдэм номдо һургаха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ үндэр үялгатай манай багшанар урдаа горитой зорилго табинхай, — гээд ород хэлэнэй багша, һургуулиин парторг Антонина Петровна Житихина хэлэнэ. — Арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ манай парти, правительство саг үргэлжын ехэ анхарал хандуулжа байдаг.

Прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд һургуулиин шефүүд юм. Тэдэнэр энэ үдэр һурагшадайнгаа һайндэртэ олоороо ерээ. Юуб гэхэдэ, ажалай түрүүшүүл, бэрхэ хүдэлмэришэд эдиршүүлые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө горитой хубита оруулжа байдаг.

Байгша оной хабар Москва хотодо болоһон пионервожатанарай Бүхэсоюзна слёдто хабаадагша, прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн, һургуулиин 6-дахи «б» классай вожата Елена Дмитриевна Сердюк һурагшадаа амаршална.

Үйлэдбэридэ ажаллажа байдаг вожатанар һурагшадай мэргэжэлээ эртээнһээ шэлэхэ хэрэгтэ бага бэшэ анхарал хандуулна. Һургуулиин дирекцитэй хамта энэ талаар нилээд хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада эдиршүүлые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхын, мэргэжэл олгохын тула заводой хүтэлбэрилэгшэд ахалагша классай һурагшадта үйлэдбэриин багшанарые томилжо, токариин мэргэжэлдэ һургана. Адар томо заводой цех соо орожо, токариин мэргэжэл шудалхадаа һурагшад омогорхолтой ябадаг. Жэл бүхэндэ 30 хүн токарь боложо гарадаг.

Уданшьегүй һуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын хонхо баяртайгаар жэнгирбэ. Эхин түрүүнээ нэгэдэхи класста орогшодтошье, энэ жэлэй арбадахиин һурагшадташье «эрхим» гэһэн тэмдэгүүдые абадаг байхыень хүсэе!

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Һурагшад сугларна. 2. Жагсаалай үедэ. 3. Прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн, 6-дахи «б» классай вожата Е. Д. Сердюк амаршалгын үгэ хэлэнэ.

Р-Ж. АБИДУЕВАИ фототекст.

ВЫСТАВКЭ

ГОЁ ҺАЙХАН ЗАНША[Л]

Жэл бүри августын һүүлээр Галуута-Нуурай шахтернуудай соёлой байшан хангалтама зулгы үнгэ бүриин сэсэгүүдээр шэмэглэгдэдэг юм. Иимэ гоё заншалта выставкэ эдэ үдэрнүүдтэ тэндэ эмхидхэгдээ. Сэсэг ургуулжа, сэдьхэлээ сэнгүүлдэг зон Галуута-Нуурта жэлһээ жэлдэ олошорно. Бага-Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайда хүдэлхэдөө онсо шалгардаг аха дүү Шевченкын бүлынхид янза бүрын сэсэгүүдые ургуулдаг. Тэдэнэй баглаанууд гоё һайханаараа нэгэтэ бэшэ выставкын шанда хүртэһэн байха. Е. Васильченко манай шэрүүн байгаалида тэсэжэ ядадаг дулаан ороной сэсэгүүдые ехээр ямбалжа, гоё һайхан залаатай баглаануудые зохёожо шадана. Юундэ «зохёол» гэнэбибди гэхэдэ, тус выставкын ёһо гуримаар юрын сэсэг миин табихагүй, харин ямар нэгэн удхатайгаар сэсэгүүдээ баглаалха юм. Удхаараа, гоё һайханаараа шалгарһан баглаа выставкын шанда хүртэхэ зэргэтэй.

Мүнөө жэл ээлжээтэ выставкэдэ гушаад гаран хүнүүд хабаадаа. Түрүүшынхиеэ хабаадаһан В. И. Леонова В. И. Рыбалова хоёр һонирхолтой баглаануудые зохёогоо. «Шахтернуудай ажалда алдар соло!» гэһэн композицида манай эндэ ургадаггүй илдамхан лили сэсэг, мүн астра, георгина, гладиолус оролсоно. Харин А. М. Зверева «Мүнхэ дүлэн» гэжэ ягаа-улаа[н] ... гүүдэй баглаа бүр[...] Тэрэнэй «Хани барис[...]жэ баглаа мүн үндэр [...]тэ абаа.

Зүтөөр эгээн ехэ [...]да Валентина Емел[...] Коротковагай баглаа[...]гүүд хүртөө. Тэрэ баг[...]дай нэрэнүүдшье сэ[...] илдам уриние [...] «Энеэбхилгэ», «[...] «Намарай һэбшээн» [...]тэ. «Замбуулинай үе [...]һэн баглаа. Гладиол[...]рин хурса залаануу[...]шье дээшээ тэгүүлһэ[...]тэ шэнги юм.

«Иимэ гоё сэсэгүүд[...]гуулһан хүнүүдэй [...]шье сэдьхэл һайхан [...] — гэжэ выставкын [...] соо бэшээтэй.

Н. НАМСАР[АЕВ]

СЭСЭГҮҮДЭЙ ВЫСТАВКЭ

Зунай дулаан саган һүүлшын үдэрнүүд... Үдэшэ, үглөөниинь һэрюун һэбшээн үлеэнэ, үдэр зунайхиһаа богони болоо, шубууд дулаан орон руу ниидэжэ эхилээ, эндэ тэндэ модоной набшаһанай шарлаһаниинь харагдана. Юрэдөө намарай шарай үзэгдэбэ гээшэ.

Хяагтын аймагай байгаали хамгаалха бүлгэм жэл бури сентябриин түрүүшын үдэрнүүдтэ сэсэгүүдэй выставкэ эмхидхэдэг заншалтай болонхой. Энэ жэлэй заншалта выставкэдэ урданайхиһаа олон коллектив хабаадаба. Пионернүүдэй байшангай, 1-дэхи, 2-дохи дунда һургуулинуудай, коммунальна ажахын комбинадай, хүүгэдэй дүрбэдэхи саадай коллективүүд выставкэдэ сэсэгүүдые табиһан байна.

Выставкэдэ хабаадагшадай дундаһаа хүүгэдэй саадай коллективые онсолон тэмдэглэмээр. Үхибүүдэй бэлдэһэн букет бүхэн хүнэй дура татамаар, һонирхолтойгоор хэгдэһэн байба. Илангаяа «Энеэдэн», «Ойн онтохон», «Хүүгэдэй саадта хатар болоно» гэжэ нэрлэгдэһэн букедүүд олоной анхарал татаhан байха юм. Үхибүүд «Хүндэтэ эжыдээ», «Дуратай хүмүүжүүлэгшэдээ», «Манай нянида» гэһэн букедүүдые выставкэдэ табижа, түрэлхидөө, саадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдые баясуулаа.

Хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэжэ байһан үхибүүдэй олониинь энэ жэлдэ һургуулида оробо. Тэдэнэр «Баяртай, түрэл саадһай» гэһэн букет гоё һайханаар бэлдэжэ, выставкэдэ табиһан байна.

Хяагта хотын пио[нернүүдэй] байшангай сэсэгт[...] тайшуулай кружогто [...]ран үхибүүн ябадаг [...]рия Евдокимовна Ра[...]гай хүтэлбэри доро [...] олон ондоо сортын [...] гуулдаг байна. Энэ [...] гойхид олон сэсэг в[ыстав]дэ табяа. Тэдэнэй [...] «Хани барисаан», [...] гэһэн букедүүд [...] харагшадай анхарал [...] Мүн тиихэдэ хоёрдохи [...] һургуулиин коллектив [...]тавкэдэ һайнаар бэл[...]жэ тэмдэглэмээр.

Заншалта болоһон с[эсэгүү]дэй выставкэ хотын [...]дай, залуушуулай а[...] ехэтэ татаба. «Сэсэгүү[...]дэ баяр асарна» гээд [...]жа дурадхалнуудай [...] соо оло дахин бэш[...] байба. Харагша бүхэ[...]тавкэ эмхидхэгшэдтэ [...]лэй баяр баясхалан [...]

С. ВАНЧИКО[ВА],
медучилищиин һур[агша].

МУЗЕЙ

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ НЭЭГДЭБЭ

Түнхэнэй аймаг хадаа республика дотороо гоё һайхан байгаалияараа суурхахаһаа гадна, элүүр энхын олон зуугаад аршаан булагуудаар баян гэжэ бүхы гүрэн соогуур үнинэй мэдээжэ болонхой.

Һуралсалай шэнэ жэлэй урдахи багшанарай августын суглаан Хэрэн тосхоной соёлой байшан соо үнгэржэ, тэндэ сугларһан багшанарта аймагай соёл культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй дурадхалаар выставкэ түрүүшынхеэ харуулагдаба. Багшанарай суглаанай забһарлал болоходонь, аймагай соёл культурын таһагые даагша Е. С. Бурдуковская тэдэниие соёлойнгоо байшангай хоёрдохи дабхарта урижа, выставкэ тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Музейдэ олон янзын экспонадууд табяатай. Тэдэнэй тоодо Л. И. Ибрагимовагай оёһон гутал, кофто, эхэнэрэй малгай ба бэшэшье хубсаһан, А. Х. Аюровагай 1915 ондо гоёожо оёһон сээжэбшэ, түрэдэ үмдэхэ дэгэл. О. Б. Аюшеевагай хониной годоор зүйжэ хэһэн хубсаһан, мориной дэлһээр, һүүлээр нэхэһэн таар ба бусад юумэн бии. 69 наһатай Д. Ж. Пархаевай модоор һиилэжэ гаргаһан «Совет-Монгол оронуудай хани барисаан» гэһэн экспонат, герб, гэрэй малнуудай дүрсэ гэхэ мэтэ табигдаа. Музейн гурбан ханануудта карандашаар ба шэрээр зураатай зурагууд олоной анхарал татана. Тэдэниие Хэрэн тосхондо ажаһуудаг шофер Ю. С. Пятницкий, В. П. Сажин гэгшэд зураа юм. Д. Б. Габаевай хуһан модоной үйһөөр, модоор дархалһан түйсэ, тоһоной һаба, тэбшэ гэхэ мэтые хараһан хүн тэрэнэй [...] бэрхые тэмдэглэнэ. [...]һа мүнгөөр ба үнгэтэ [...]рөөр хэгдэһэн экспо[нат] музей харагшадта һ[...]дана.

Хэрэн горхонон [...] эрьедэ найман ханатай [...]ряад гэр ба[...] байна. Тэрэмнай нэ[...] байһан музейн байшан [...] Түнхэнэй аймгүйс[...] түрүүлэгшэ В. Д. Т[...] харагшадта хандажа [...]лэхэ зуураа, баг[шанар] һурагшанартаяа хамта [му]зейн хүдэлмэридэ ха[...]хыень дурадхаба. Энэ [...] октябриин һүүл багаар [...] сэндөө орохо. Нээгдэ[...]зей соо Сороковиков-[...] бэшэһэн номууд. С[оветскэ] Союзай Герой Ж. Е. [...]вай хубсаһан болон [...] абажа ябаһан юумэнү[...]бигдаха.

Б. БИРБА[...]

Хилын саанаһаа. Телеграф, телефон, радио

НЬЮ-ЙОРК

НАМИБИИН АРАДТА — ЭРХЭ СҮЛӨӨ, БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛ

ТАСС

Урда Африкын Республикын расис захиргаанай хуули бусаар булимтаран эзэмдэһэн Намибидахи байдалые ООН-ой Аюулгүйн Совет зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ. Намибида бэеэ дааһан байдал олгохо талаар Аюулгүйн Соведэй хараалһан болзорой үнгэрһэн үдэр тэрэ заседанидаа сугларһан байгаа. Урда Африкын зэбсэгтэ хүсэнүүдые августын 31 болотор Намибиһаа гаргажа, ООН-ой хиналта доро тэндэ сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхые Соведэй тогтоолоор хараалагдаа һэн.

Зүгөөр ЮАР-ай расис захиргаан уласхоорондын энэ эмхиин эрилтэнүүдые бэелүүлхэеэ арсажа, Намибиин газар дээрэ колониальна дарлалта мүлжэлгэеэ үлөөхэ гээд оролдожо байнхай.

Расистнуудай гутамшаг муухай зан ябадалые бүхы дэлхэйн арад зон дураа гутан буруушаана.

Мадагаскарай Демократическа Республикын түлөөлэгшэ Г. Расулундраибе ООН-до ородог Африкын бүлэг оронуудай үмэнэһөө Соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, национальна сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэлээ илалта түгэсөөр дүүргэхые Намибиин арад эрид шиидэнхэй гэжэ тэмдэглээ. Африкын бэеэ дааһан байдалтай гүрэнүүд, түрүү үзэлтэн ба демократическа бүхы хүсэнүүд энэ тэмсэлыень үргэнөөр дэмжэнэ гээд тэрэ хэлэбэ.

ДАКАР

Харилсаа тогтоохоор бэлэн

ТАСС

СССР хадаа элдэб асуудалнуудаар уласхоорондын олон янзын харилсаа тогтоохоор бэлэн байдаг орон юм гэжэ Сенегалай мэдээжэ журналист Али Ндау «Солей» газетэдэ бэшэнэ.

Хүгжэжэ байгаа оронуудтай СССР-эй тогтоопон харилсаае үргэдхэлгэдэ али бүхы аргаар һаад тойбо татахые оролдодог хүсэнүүд дэлхэй дээрэ үшөөл бии гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Гэбэшье аша үрэгүй эдэ хүсэлэл оролдолгонуудынь хумхиин тооһон боложо һалаха байна. Бэеэ дааһан байдалтай болоһон гүрэнүүдэй олониитэ дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис оронтой харилсаагаа саашадань хүгжөөн бэхижүүлхые хүсэнэ бшуу.

СССР-эй ямаршьеб «түмэр хүшэгэ» татаһан тухай «хүйтэн дайнай» тала баригшад хороор хашхарайлдана. Совет бодото байдал энээниие эрид буруушаана гэжэ статьягай автор тэмдэглэнэ. Энэ «хүшэгэ» Соведүүдэй оронтой харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ гэһэн ябадалые буруушаагшадай гэргадаг үйлэ хэрэг болоно.

БОНН

Г. ШМИДТЫН ХӨӨРӨӨН

ТАСС

Европын социалис оронуудтай Федеративна Республикын харилсаае һайжаруулха зорилготой СДПГ-СвДП-гэй коалиционно правительствын гадаадын политическэ хараа шугамые үргэлжэлүүлхэбди гэжэ ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт «Шпигель» журналда толилуулһан статья соогоо бэшэнэ.

США, мүн Баруун Европо тушаа бэелүүлдэг урдынгаа политикые Советскэ Союз үргэлжэлүүлхые хүсэнэ гэжэ этигэн найдаһан дээрэһээ иимэ хараа шэглэл баримталнаб гээд канцлер мэдүүлбэ. Дж. Форд гү, али Дж. Картерай хэн нэгэнэйнь США-гай президент болоод байгаа һаань, Советскэ Союз тушаа американ политика балай хубилхагүй байха гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Энэнь политическэ оршон байдал юрэнхы дээрээ хубилхагүй гэһэн удхатай. ГДР-тэй баталһан договорнуудайнгаа үндэһөөр харилсаа холбоогоо саашадаа үргэдхэхэ ёһотойбди.

НЬЮ-ЙОРК

ЧИЛИИН ФАШИСТНУУДЫЕ ДЭМЖЭГШЭД

ТАСС

Хитадай маоистнууд, Урда Африкын расистнууд Чилиин сэрэгэй хунтын гол союзнигууд болонхой. Гурбан жэлэй урда тээ шуһата муухай урбалта хэжэ, засагаа гартаа абаһан сэрэгэй-фашис гурим финансово-экономическа хүшэр хүндэ байдалһаа, мүн уласхоорондын оршом соо гансаардангы байдалһаа гарахые оролдоходоо, гол түлэб эдэнэртэ түшэглэхэ баатай болоно гээд һүүлэй үедэ американ хэблэлэй хуудаһануудта толилогдоһон мэдээсэлнүүд элирхэйлэн гэршэлнэ.

Урбалтын һүүлхэнээр Пекинэн, Сантьягын хүтэлбэрилэгшэд хушуу холбожо, нэгэн адли һанал бодолтой байһанаа мэдүүлээ һэн. Чилиин фашистнуудай, эдэнэй тала баригшадай харата муухай үйлэ хэрэгүүдые дэлхэйн олониитын эрид буруушаажа, олон оронуудай хунтатай бүхы харилсаагаа таһалжа байхадань, Хитадай хүтэлбэрилэгшэд Чилиин арадай уршагта байдалаар урмашан баясажа байһанаа мэдүүлээ һэн.

Хархис захиргаантан Пекинэй хэһэн нюуса хэлсээнүүд тухай һаяхан мэдээжэ болобо. Хитадай ба Чилиин хоорондохи технико-экономическа харилсаан тухай хоёр хэлсээн июнь һарада эсэслэн һайшаагдажа, хүсэндөө оробо. Эдэнэй үндэһөөр Чилиин фашистнуудта Пекин урьһаламжа үгэхэ байна.

НЬЮ-ЙОРК

АМЕРИКАН КОММУНИСТНУУДАЙ УРЯА

ТАСС

Урда Африкын расис захиргаантай Холбоото Штадуудай правительствын «али бүхы харилсаагаа болюулхыень» США-гай Коммунис парти эрилтэ табиба.

«Соуэто хотодо хархис засаг захиргаанай үйлэдэһэн гутамшаг муухай хэрэгһээ боложо, олон зуугаад эрэшүүл, эхэнэрнүүд ба үхибүүдэй алуулһанай түлөө, расис захиргаанда эсэргүү ябуулганнуудые хэдэг хүтэлбэрилэгшэдэй түрмэ шоронгуудта хаагдажа байһанай түлөө» Преториин засаг захиргаан харюусаха ёһотой гэжэ һүүлэй үедэ ЮАР-та болоһон үйлэ хэрэгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Компартиин национальна түрүүлэгшэ Генри Уинстонай, Генеральна секретарь Гэс Холлой президент Дж. Форддо эльгээһэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

РИМ

ЛИВАНҺАА АРИЛАН ТОНИЛОГТЫ!

ТАСС

Израилиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй 28-дахи пленум Израильда болобо гээд иишэ ороһон мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Ливанай хархис хүсэнүүдтэ Израилиин буу зэбсэгүүдые худалдалга, энэ ороной национально-патриотическа хүсэнүүдэй ба Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй хиналта доро байһан портнуудые таһа дүүрэлгэ Вашингтонтой зүбшэн хэлсэһэн ябуулганууд болоно. Эдэ бүгэдэ ливан арадай бэеэ дааһан ба сүлөөтэ арадта зүрюу харша байна гээд пленумэй баталан абаһан тогтоолнуудай нэгэн соо хэлэгдэнэ. Энэ хадаа империализмда эсэргүүгээр араб арадуудай хэһэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, Палестинын араб арадта, тэрэнэй хуулита түлөөлэгшэ — Палестиные сүлөөлхэ эмхидэ эрид харша байна. Израилиин зонхилхы тушаалтад Ливанай урда хубида түбхинэн һууриижахые бодомжолно. Гансал ливан арад гадаадын ямаршье хамааралсалгагүйгөөр орон доторойнгоо асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха, шиидхэхэшье ёһотой гээд КПИ-гэй ЦК тэмдэглэнэ.

ЛОНДОН

«Локхид» тухай үшөө дахин

ТАСС

Штраусай толгойлдог Баруун Германиин ХСС гэдэг партиин хүтэлбэри 1962—1966 онуудта «Локхид» компаниһаа 12 миллион доллар абаһан байгаа гээд «Локхид» гэжэ американ авиакомпаниһаа Европодо байдаг түлөөлэлгэтэ эмхиин урдын толгойлогшо Хаузер Англиин «Санди таймс» газетын корреспондеиттэй хөөрэлдэхэдөө мэдээсээ. Байгууламжынгаа талаар дутагдалтай «Стартфайтер» гэжэ сэрэгэй самолёдуудые Баруун Германида худалдахын тула иимэ эдилгэ үгтэһэн байна гээд Хаузер хэлэбэ. Энээнһээ уламжалан, һүүлэй жэлнүүдтэ «Стартфайтер» гэдэг самолёдууд 185 дахин унажа, 88 пилот хосорһон байна.

БОНН. (ТАСС). ФРГ-гэй ба США-гай Юстициин министерствэнүүдэй хоорондо хэлсээн баталагдажа, энээнэй үндэһөөр Баруун Германиин мүрдэлгын органууд «Локхид» гэжэ концернын документнүүдтэй танилсаха аргатай болохо гэжэ ФРГ-гэй правительствын тусхай түлөөлэгшэ пресс-конференци дээрэ мэдээсээ.

БЕРЛИН

ТЭМСЭЛДЭЭ НЭГЭДЭЛТЭЙ БАЙХА

ТАСС

Дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй бэхижүүлэгдэжэ, шахардуу байдал һулаpуулха политикын улам батадхагдажа байлгын оршон байдалда эб найрамдалай уласхоорондын үдэр энэ жэлэй сентябриин 1-дэ тэмдэглэгдэбэ гээд Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүд, Индо-Хитадай арадуудай түүхэтэ илалта, Гвиней-Бисаугай, Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай, Мозамбигай, Анголын арадуудай национальна бэеэ дааһан байдалтай бололго уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада шухала хубитаяа оруулна.

Эдэ бүхы амжалтанууд эб найрамдалай түлөө социалис оронуудай ба демократическа бусад хүсэнүүдэй шууд сэхэ тэмсэлэй үрэ дүн болоно гээд документ соо тэмдэглэгдэнэ. Шахардуу байдал һуларуулхын, демократиин, национальна бэеэ дааһан байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг эхэнэрнүүд энэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ.

Шахардуу байдал һуларуулгые политическэ аргаар шиидхэхэһээ гадна сэрэг дайе болюулхын түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүгэдэ ниитээрээ хуряахын түлөө тэмсэлээ шангадхахыень, эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй ба жаргалта байдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ нэгэдүүлхэ зорилготой Стокгольмын шэнэ уряа доро гараа табилгада эдэбхитэйгээр хабаадахыень МДФЖ дэлхэйн демократическа олониитые уряалба.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ОЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 1-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн 35-дахи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 5 (бадминтон), 11 (велоспорт), 25 (трамплинһаа һүрэлгэ), 37 (мэргэн буудалга), 38 (һур харбалга), 49 (даам);

«Спортлото-2»: 7 (биатлон), 8 (бокс), 18 (городки), 21 (мори урилдалгын спорт), 40 (туризм), 45 (футбол)

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Һаатангүй, тээлтэгүйгөөр таряагаа хуряае» — түрүү бэшэг. «Таряа хуряалга-76» —суглуулбари. Тэжээл бэлдэлгын ябасые харуулһан мэдээн. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «БАМ-дахи совхозууд: шухала асуудалнууд ба хараа шэглэл» — С. Бухаевай статья. «Хабсарагшадай халуун хаһа» — В. Багониной фоторепортаж. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. Хилын саанаһаа. ТАСС-ай, АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. А. Коротаева В. Колосов хоёрой фоторепортаж. Шэнэ һонин — суглуулбари.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республикын урдахи аймагуудаар нэгэ бүрхэхэ, нэгэ сэлмэхэ. Зарим газарнуудаар бороо орохо. Ондоо тээгүүрнь нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха, бага сага бороо орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үглөөниинь 13—18, тиихэдэ Улаан-Үдэдэ 15—17 градус дулаан болохо

СЭНХИР ЭК[РАН]

НЭГЭДЭХИ ПРОГР[АММА]

«Орбита». 09.45 — [...]хэлэй шэг шарай». [...] СССР-эй арадай [...] Ю. Гуляевай концер[т]. — Забһарлалга 12.2[...]раг бүхэндэнь — [...] 12.45 — «Тропо[...] стной любви» — [...] фильм. 14.0[...] нэ һонин. 14.10 — [...] һан мультфильмнүү[д]. грамма. 14.35 — [...]шуулай адресууд». [...] Грузиин гүрэнэй ха[...] самбиин концерт. [...] «Мүнөө сагай эрдэм [...]» 16.20 — «Совесть» — [...]визионно уран [...] фильм. (5-дахи сер[и]). — Забһарлалга. [...] «Время». 18.30 — [...]нонинэ эгин» — теле[...] 18.50 — Залуушуу[лай ад]ресууд». 19.35 — [...] арадай артист Ю. [...] концерт. 21.00 — [...]нин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — [КПСС-]эй XXV съездын [шиидхэбэ]ринүүдые бэелүүлхын [...] (буряадаар). 21.35 — [теле]визионно һонин. [...] «1976 оной тар[...]га» гэһэн программа. — «Орбита». 22.[...]весть» (5-дахи сери). — Забһарлалга. «Время». 00.30 — [...]лоор СССР-эй кубо[к...] хэлэй наадан.

ХОЁРДОХИ ПРОГР[АММА]

Улаан-Үдэ. 18.00 — [һу]рагшадта «Хонхо» [...] левизионно журнал [...]даар). 18.20 — [...] зорюулагдана. Му[...]нүүдэй программа. [...] Политическэ асууда[...]рэлгөөн (буряадаар) — «Открытая книга» [...] сери. «Молодость» [...] һайханай фильм. [...] Багахан концерт. «Орбита». 21.15 [...]жэмтэ концерт» [...] «Мүнөө сагай эрд[эм...]»

Редактор
Р. Б. ГАРМ[АЕВ]

Манай адрес, тел[ефон]

Индекс: 670000 [...] Удэ, ул. Ленина, [...] фоны секретари[...] общественная [...] 2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 03661. Заказ № [...]